

En hållbar rovdjurspolitik

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik tillsammans med 3 följdmotioner med 39 yrkanden. Därutöver behandlar utskottet 20 yrkanden från den allmänna motions tiden 2013.

I propositionen föreslår regeringen att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Regeringen föreslår mål för de nämnda rovdjursstammarna med bl.a. referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur föreslås vara maximalt 10 procent räknat på samebyns faktiska renantal.

Regeringen redovisar ett antal bedömningar som rör rovdjursförvaltningen enligt följande. Viltskadecenter bör analysera hur rovdjursangrepp påverkar landsbygdsföretagens ekonomi. Ytterligare steg bör tas för att regionalisera rovdjursförvaltningen genom utökade möjligheter till delegering av jaktbeslut. Förvaltningsplaner bör vara det centrala och regionala verktyget för den praktiska förvaltningen och det adaptiva verktyget för att nå målet för rovdjurspolitiken. Naturvårdsverket bör revidera de nationella förvaltningsplanerna. Länsstyrelserna, Sametinget och samebyarna bör arbeta med ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen. Bidrag till skadeförebyggande åtgärder bör inte avräknas från ersättningen för rovdjurskadorna på ren. Den politiska samverkan om framför allt varg mellan Sverige, Norge, Finland och Ryssland bör fortsätta och fördjupas.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för rovdjurspolitiken och förslaget om en toleransnivå för skador på ren orsakade av stora rovdjur. Samtliga motionsyrkanden avstyrks. I betänkandet finns 28 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Bakgrund	8
Propositionens huvudsakliga innehåll	10
Utskottets överväganden	12
Avslag på propositionen	12
Övergripande mål för rovdjurspolitiken	13
Gynnsam bevarandestatus	15
Mål för rovdjursstammarna	18
Delegering av beslutanderätt om jakt	26
Viltförvaltningsdelegationerna	31
Förvaltningsplaner	33
Förebyggande åtgärder och ersättning	35
Toleransnivå för skador på ren	38
Illegal jakt	39
Reservationer	41
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (MP, V)	41
2. Avslag på propositionen, punkt 1 – motiveringen (S)	41
3. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (S)	42
4. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (MP)	43
5. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (V)	44
6. Mål för stammarna av varg, björn, järv och lodjur i Sverige, punkt 3 (S)	45
7. Mål för kungsörnsstammen i Sverige, punkt 4 (S, MP)	45
8. Utredda en toleransnivå för skador på ren, punkt 6 (MP, V)	46
9. Gynnsam bevarandestatus, punkt 7 (S)	47
10. Gynnsam bevarandestatus, punkt 7 (MP, V)	47
11. Kriterier för gynnsam bevarandestatus, punkt 8 (MP)	48
12. Varg, punkt 9 (S)	49
13. Varg, punkt 9 (MP, V)	50
14. Lodjurspopulationens storlek, punkt 11 (MP)	50
15. Kungsörn, punkt 12 (S, MP)	51
16. Kungsörn, punkt 12 (V)	51
17. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (S)	52
18. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (MP)	53
19. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (V)	54
20. Rätten till domstolsprövning, punkt 14 (MP, V)	55
21. Viltförvaltningsdelegationerna, punkt 15 (MP)	56
22. En permanent vargkommitté, punkt 16 (S)	56
23. Vargstammens genetiska status, punkt 17 (S)	57
24. Vargstammens genetiska status, punkt 17 (MP)	57
25. Vargstammens konnektivitet, punkt 18 (MP, V)	58
26. Rovdjursskador, punkt 19 (S)	58
27. Rovdjursskador, punkt 19 (MP)	59

28. Illegal jakt, punkt 20 (MP, V)	60
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	61
Propositionen	61
Följdmotionerna	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	64

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 1 (MP, V)

Reservation 2 (S) – motiveringen

2. Övergripande mål för rovdjurspolitiken

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:191 punkt 1 och avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 2 och

2013/14:MJ423 av Annika Qarllsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 3.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (MP)

Reservation 5 (V)

3. Mål för stammarna av varg, björn, järv och lodjur i Sverige

Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för stammarna av varg, björn, järv och lodjur i Sverige. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:191 punkterna 2–5 och avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 6 (S)

4. Mål för kungsörnsstammen i Sverige

Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för kungsörnsstammen i Sverige. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:191 punkt 6 och avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8.

Reservation 7 (S, MP)

5. Toleransnivå för skador på ren

Riksdagen godkänner regeringens förslag om en toleransnivå för skador på ren orsakade av stora rovdjur. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:191 punkt 7.

6. Utreda en toleransnivå för skador på ren

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 11.

Reservation 8 (MP, V)

7. Gynnsam bevarandestatus

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3,

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 9 (S)

Reservation 10 (MP, V)

8. Kriterier för gynnsam bevarandestatus

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 3, 4 och 8.

Reservation 11 (MP)

9. Varg

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12,

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 7,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 10,

2013/14:MJ204 av Olle Larsson (SD),

2013/14:MJ268 av Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M) och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (MP, V)

10. Åteljakt på björn

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ229 av Sten Bergheden (M) yrkande 6 och

2013/14:MJ487 av Gunnar Sandberg m.fl. (S).

11. Lodjurspopulationens storlek

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Reservation 14 (MP)

12. Kungsörn

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9 och

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 15 (S, MP)

Reservation 16 (V)

13. Delegering av beslutanderätt m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 7,
2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5,
2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 12–15,
2013/14:MJ260 av Jan Lindholm (MP),
2013/14:MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M),
2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,
2013/14:MJ313 av Anna Steele (FP),
2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkandena 1 och 5,
2013/14:MJ430 av Anders Ahlgren och Erik A Eriksson (båda C) och
2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.
Reservation 17 (S)
Reservation 18 (MP)
Reservation 19 (V)

14. Rätten till domstolsprövning

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 16.

Reservation 20 (MP, V)

15. Viltförvaltningsdelegationerna

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 17 och

2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 2.

Reservation 21 (MP)

16. En permanent vargkommitté

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 22 (S)

17. Vargstammens genetiska status

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 23 (S)

Reservation 24 (MP)

18. Vargstammens konnektivitet

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 25 (MP, V)

19. Rovdjursskador

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 10 och 11,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 18,

2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,

2013/14:MJ423 av Annika Qarllsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 4,

2013/14:MJ435 av Isak From m.fl. (S) och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 10.

Reservation 26 (S)

Reservation 27 (MP)

20. Illegal jakt

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 8 och 9.

Reservation 28 (MP, V)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 28 november 2013

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Johan Löfstrand (S), Johan Hultberg (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Christer Akej (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V) och Helena Lindahl (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik tillsammans med 3 följdmotioner med 39 yrkanden. Därutöver behandlar utskottet 20 yrkanden från den allmänna motions tiden 2013. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1.

I detta ärende har utskottet uppvaktats av Världsnaturfonden (WWF), Naturskyddsföreningen, Svenska Rovdjursföreningen och Kungsörn Sverige den 5 november 2013 samt av Svenska Jägareförbundet, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) och Svenska Fåravelsförbundet den 7 november 2013. Utskottet har även kallat till sig Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk och Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet för en intern utfrågning med anledning av propositionen.

Bakgrund

Internationell rätt och EU-rätt

Ramarna för den svenska rovdjursförvaltningen sätts av internationella konventioner och EU-direktiv. Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bernkonventionen) syftar till att främja ett mellanstatligt samarbete för att bevara vilda djur- och växtarter och livsmiljöer samt skydda hotade flyttande arter. Björn, järv och varg är strängt skyddade arter enligt konventionen, medan lodjur är en skyddad art. Både Sverige och EU har ratificerat konventionen.

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) bygger på Bernkonventionen. Direktivets syfte är att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom att bevara livsmiljöer och vilda djur och växter. I direktivets bilaga 4 anges djur- och växtarter som kräver strikt skydd av medlemsstaterna, och här återfinns varg, björn och lodjur. De strikt skyddade arterna får inte fångas eller dödas annat än i vissa undantagsfall. Vidare finns EU:s fågeldirektiv (direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar). Direktivet innehåller regler till skydd för samtliga naturligt förekommande och vilt levande fågelarter inom EU, liksom deras ägg, reden och boplatser. Både art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet är minimidirektiv vilket innebär att medlemsländerna inte får införa regler som innebär ett mindre strängt skydd än vad direktiven föreskriver. EU-domstolen kan pröva frågan om ett medlemsland gjort sig skyldigt till överträdelse av direktivens bestämmelser.

Gällande rovdjurspolitik

Den nuvarande rovdjurspolitiken beslutades i stora drag av riksdagen 2001 efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt fanns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Ambitionen var att detta övergripande mål skulle nås inom en generation.

Riksdagen fastställde även miniminivåer för björn (100 föryngringar per år, dvs. ca 1 000 individer), lodjur (300 föryngringar, dvs. ca 1 500 individer) och kungsörn (600 årliga häckningar) som då hade uppnått sådana individantal att de bedömdes som åtminstone kortsiktigt livskraftiga. Miniminivåerna skulle betraktas som en vägledning för val av förvaltningsstrategi för rovdjursstammen och skulle inte ses som en målsättning för vilket antal individer som var önskvärt att ha. För arter som ännu inte hade nått sådana antal att deras överlevnad kunde anses säkrad i ett längre perspektiv, dvs. varg och järv, fastställdes etappmål i stället för miniminivåer. När etappmålen för varg (20 föryngringar per år, dvs. ca 200 individer) och järv (90 föryngringar per år, dvs. ca 400 individer) var nådda skulle en förnyad bedömning göras av arternas utveckling och den framtida förvaltningen av arterna.

Till följd av regeringens proposition 2008/09:210 En ny rovdjursförvaltning beslutade riksdagen 2009 om en justering av miniminivån för lodjursstammen ner till 250 årliga föryngringar och en justering av etappmålet för varg med innebörden att stammens tillväxt tillfälligt skulle begränsas samtidigt som den genetiska statusen skulle stärkas. Det kan dock påpekas att den tillfälliga begränsningen upphörde att gälla 2011.

Rovdjursutredningen

Regeringen beslutade 2010 att en särskild utredare skulle utvärdera de långsiktiga målen för rovdjursstammarna. Utredaren fick i uppdrag att föreslå målnivåer för björn, varg, järv och lodjur med beaktande av att en gynnsam bevarandestatus ska föreligga, de olika förutsättningarna i förvaltningsområdena, de socioekonomiska förutsättningarna samt rovdjurens funktion och ekologiska roll i ett ekosystemperspektiv. Utredaren skulle analysera om det regionaliserade ansvaret för förvaltningen av rovdjuren och jakten lett till en ökad acceptans av rovdjur i människors närhet. Utredaren skulle också analysera de åtgärder som regeringen hade föreslagit i propositionen En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210) för att minska graden av inavel och bedöma om de var tillräckliga. I övrigt skulle utredaren ge förslag till förvaltningsåtgärder som bidrog till en samexistens mellan människor och rovdjur (dir. 2010:65). Regeringen beslutade 2011 att ge utredaren i tilläggsuppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att under-

lätta att naturligt invandrade vargar med östligt ursprung når den mellan-svenska vargpopulationen med minimerad skadenivå för renskötsel (dir. 2011:5). Utredningen tog namnet Rovdjursutredningen.

Rovdjursutredningen överlämnade 2011 delbetänkandet Rovdjurens bevarandestatus (SOU 2011:37). I betänkandet redovisades bedömningen att björn- och lodjursstammarna förekommer i populationer med en gynnsam bevarandestatus, medan varg- och järvstammarna inte gör det. I delbetänkandet föreslog utredningen referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde enligt art- och habitatdirektivet för varg, björn, järv och lodjur. Under 2012 överlämnades slutbetänkandet Mål för rovdjuren (SOU 2012:22) med förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken och hur ansvariga myndigheter ska besluta om miniminivåer och förvaltningsmål. Vidare föreslogs att viltförvaltningsdelegationerna ska ses över, att Naturvårdsverket ska sammanställa ett program för genetisk förstärkning av vargstammen, ändringar i ersättningsystemen för rovdjurskador och att jaktlagen ska ses över.

Vargkommittén

Regeringen tillsatte 2011 en nationell kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg (dir. 2011:70). Kommittén skulle med bred förankring följa arbetet med utvecklingen av vargstammen i Sverige och bistå regeringen i arbetet med att utveckla en hållbar rovdjurspolitik för varg i Sverige. Vargkommittén överlämnade i augusti 2013 betänkandet Åtgärder för samexistens mellan människa och varg (SOU 2013:60). Utredaren föreslog förnyade målbilder, en bättre fungerande skydds jakt, ett delvis nytt ersättningsystem, en ny förvaltningsplan för varg samt en delvis ny och omstuvad lagstiftning. Enligt utredarens mening skulle dessa åtgärder kunna åter skapa förtroendet för den svenska vargpolitiken, samtidigt som Sverige skulle kunna uppfylla kraven i art- och habitatdirektivet.

Övrigt underlag

Utöver Rovdjursutredningens och Vargkommitténs betänkanden utgör redovisningar av flera uppdrag till Naturvårdsverket, Sametinget, Sveriges lantbruksuniversitet och de berörda länsstyrelserna underlag till propositionen om en hållbar rovdjurspolitik. Bland annat gav regeringen under 2010 Sametinget i uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket definiera begreppet toleransnivå för rennäringen när det gäller förekomsten av stora rovdjur.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt

art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Regeringen föreslår mål för de nämnda rovdjursstammarna med bl.a. referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur föreslås vara maximalt 10 procent räknat på samebyns faktiska renantal.

Regeringen redovisar ett antal bedömningar som rör rovdjursförvaltningen enligt följande. Viltskadecenter bör analysera hur rovdjursangrepp påverkar landsbygdsföretagens ekonomi. Ytterligare steg bör tas för att regionalisera rovdjursförvaltningen genom utökade möjligheter till delegering av jaktbeslut. Förvaltningsplaner bör vara det centrala och regionala verktyget för den praktiska förvaltningen och det adaptiva verktyget för att nå målet för rovdjurspolitiken. Naturvårdsverket bör revidera de nationella förvaltningsplanerna. Länsstyrelserna, Sametinget och samebyarna bör arbeta med ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen. Bidrag till skadeförebyggande åtgärder bör inte avräknas från ersättningen för rovdjurskadorna på ren. Den politiska samverkan om framför allt varg mellan Sverige, Norge, Finland och Ryssland bör fortsätta och fördjupas.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (MP och V) om avslag på propositionen.

Jämför reservationerna 1 (MP, V) och 2 (S).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 bör riksdagen avslå regeringens proposition. Vargkommitténs betänkande erbjöd en kompromiss som bl.a. grundades på en vetenskapligt fastställd nivå för gynnsam bevarandestatus. I stället för att förvalta denna möjlighet till samförstånd presenterade regeringen kort därpå ett förslag som negligerade centrala ståndpunkter i betänkandet. Dessutom föreslår propositionen omfattande förändringar i rovdjurspolitiken utan att ha ett tillräckligt vetenskapligt underlag för att dessa ska kunna genomföras. Liknande tankegångar framförs i kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1. I Vargkommitténs betänkande hade företrädare för vitt skilda intressen i rovdjurspolitiken enats om en gemensam åsiktsförklaring. Propositionen bör avslås, och en ny rovdjurspolitik bör tas fram baserad på vetenskaplig grund och med beaktande av Vargkommitténs arbete.

Utskottets ställningstagande

Som har redovisats i bakgrunden beslutades den nuvarande rovdjurspolitiken i stora drag av riksdagen 2001 efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Riksdagen fastställde då ett övergripande mål för rovdjursstammarna och miniminivåer för björn, lodjur och kungsörn. För varg och järv fastställdes i stället etappmål eftersom de inte bedömdes ha nått sådana nivåer att deras överlevnad kunde anses säkrad i ett längre perspektiv. Riksdagens beslut innebar vidare att när etappmålen för varg (20 föryngningar per år, dvs. ca 200 individer) och järv (90 föryngningar per år, dvs. ca 400 individer) var nådda skulle en förnyad bedömning göras av arternas utveckling och den framtida förvaltningen av arterna. Genom Rovdjursutredningens betänkanden (SOU 2011:37 Rovdjurens bevarandestatus och SOU 2012:22 Mål för rovdjuren) har en sådan förnyad bedömning gjorts och det är enligt utskottets mening lämpligt att fastställa nya mål.

När det gäller underlaget till propositionen konstaterar utskottet att Rovdjursutredningens betänkanden och Vargkommitténs betänkande tillsammans med redovisningar av uppdrag till Naturvårdsverket och andra myndigheter utgör ett gediget underlag för att ta ytterligare ett steg i utvecklingen mot en hållbar rovdjurspolitik. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att det nu finns ett tillräckligt underlagsmaterial för att man ska kunna föreslå ett intervall för referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde samt att bedöma bevarandestatusen för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige.

Som regeringen framhåller är det svenska landskapet i det närmaste alltigenom människopåverkat. Även de till synes orörda områdena i norra Sverige har en lång kulturtradition genom den renskötsel som bedrivs där. Ingenstans i landet finns områden där människor kommer att stå helt opåverkade av förekomsten av rovdjur. Det är därför viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen. Enligt utskottets uppfattning erbjuder propositionen en utvecklad rovdjursförvaltning med redskap att förvalta rovdjuren adaptivt i enlighet med ekosystemansatsen. Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14:MJ2 (V) yrkande 1 och 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 1.

Övergripande mål för rovdjurspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken och avslår motionsyrkanden om alternativa mål.

Jämför reservationerna 3 (S), 4 (MP) och 5 (V).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1 anförs att riksdagen ska avslå propositionens övergripande mål för rovdjurspolitiken och i stället besluta om följande mål. Sverige ska ha långsiktigt livskraftiga stammar av rovdjuren som ger en biologisk mångfald och uppnår riksdagens miljö kvalitetsmål samtidigt som tamdjurshållning inte påtag-

ligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Med detta mål undviks enligt motionärerna att miljö kvalitetsmålen och målet för rovdjuren hamnar i konflikt med varandra.

Även i kommittémotion 2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 2 föreslås ett alternativt övergripande mål. Riksdagen ska fastslå att det övergripande målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn snarast ska uppnå och långsiktigt bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Vilt- och rovdjursförvaltningen har hittills tagit för lite hänsyn till rovdjurens reglerande roll såsom toppredatorer i ekosystemet, eftersom fokus legat på att förhindra att populationerna utrotas. De arter som inte har en gynnsam bevarandestatus bör uppnå detta så snart som möjligt, och därefter bör den gynnsamma bevarandestatusen långsiktigt bibehållas.

I kommittémotion 2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 föreslås att propositionens mål för rovdjurspolitiken kompletteras så att det lyder enligt följande. Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Stammarna ska på naturlig väg kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Avslutningsvis begärs i motion 2013/14: MJ423 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 3 att art- och habitatdirektivet justeras när det gäller vilka rovdjur som skyddas och att direktivet anpassas bättre till regionala skillnader.

Utskottets ställningstagande

Det nuvarande övergripande målet som godkändes av riksdagen 2001 innebär att Sverige ska ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn finns i ett så stort antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att arterna kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Ambitionen har varit att detta övergripande mål ska nås inom en generation.

Riksdagen har även beslutat om ett antal miljö kvalitetsmål. Miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv innebär att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arterna ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Även för miljö kvalitetsmålen är ambitionen att målen ska nås inom en generation.

Regeringen beslutade 2012 om preciseringar och etappmål i miljömålsystemet (Svenska miljömål – preciseringar av miljö kvalitetsmålen och en första uppsättning etappmål, Ds 2012:23). Genom preciseringarna förtydli-

gades innebörden av miljö kvalitetsmålen och det miljö tillstånd som ska nås. Miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv preciserades bl.a. så att bevarandestatusen ska vara gynnsam för naturligt förekommande naturtyper och arter i Sverige. För hotade arter ska statusen vara förbättrad, och tillräcklig genetisk variation ska vara bibehållen inom och mellan populationer. Utskottet konstaterar således att begreppet gynnsam bevarandestatus redan är integrerat i miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv, varför detta begrepp inte torde hamna i konflikt med miljö kvalitetsmålet.

När det gäller frågan om att stammarna ska sprida sig till sina naturliga utbredningsområden vill utskottet hänvisa till att referensvärden för gynnsam bevarandestatus vad gäller utbredningsområde anges i de artspecifika mål som behandlas nedan.

Utskottet anser att det naturvårdsarbete som bedrivs inom EU genom art- och habitatdirektivet är angeläget, nödvändigt och värdefullt. Art- och habitatdirektivet syftar till att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom att bevara livsmiljöer och vilda djur och växter i medlemsstaterna, och direktivet utgör en viktig ram för de åtgärder som genomförs för hotade arters bevarande i Sverige och för förvaltningen av våra rovdjur. I art- och habitatdirektivet har begreppet gynnsam bevarandestatus en central betydelse. Mot denna bakgrund anser utskottet i likhet med regeringen att det nuvarande övergripande målet för en sammanhållen rovdjurspolitik bör ersättas med ett som omfattar gynnsam bevarandestatus. Utskottet anser även att en långsiktigt hållbar rovdjurspolitik i större utsträckning än i dag måste balansera landsbygdsnäringarnas behov och åtgärder för bevarandet av biologisk mångfald. Utskottet ställer sig därför positivt till att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken inbegriper att tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras och att socioekonomisk hänsyn ska tas.

Utskottet tillstyrker mot bakgrund av det ovan anförda regeringens förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14: MJ1 (S) yrkande 1, 2013/14: MJ3 (MP) yrkande 2, 2013/14: MJ2 (V) yrkande 3 och 2013/14: MJ423 (C) yrkande 3.

Gynnsam bevarandestatus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, V) om referensvärden för gynnsam bevarandestatus.

Jämför reservationerna 9 (S), 10 (MP, V) och 11 (MP).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5 borde regeringen ge Naturvårdsverket i uppdrag att på vetenskaplig grund fastställa referensvärden för gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. De referensvärden regeringen har fastställt visar problemen med att politisera vetenskapliga begrepp. Art- och habitatdirektivets riktlinjer för rapportering av gynnsam bevarandestatus anger uttryckligen att bedömningen av vad som är en gynnsam bevarandestatus ska göras på rent vetenskaplig grund. Även i kommittémotion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 framhålls att det inte är riksdagens uppgift att fastställa artspecifika mål, referensvärden och utbredningsområden. Politiskt satta referensvärden riskerar rovdjurens långsiktigt gynnsamma bevarandestatus. I stället bör detta skötas av Naturvårdsverket i egenskap av behörig förvaltningsmyndighet. På samma sätt understryks i kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 att det är en uppgift för förvaltningsmyndigheterna att fatta beslut om gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Det bör dock vara Naturvårdsverket som tillsammans med Jordbruksverket fattar dessa beslut för att se till att socioekonomiska hänsyn tas och att tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras. I motion 2013/14: MJ3 (MP) yrkandena 3, 4 och 8 framförs synpunkter på regeringens kriterier för gynnsam bevarandestatus. I yrkande 8 påpekas att en populations utbredningsområde inte omfattar de enstaka kringvandrande djur som hamnar utanför den aktuella utbredningen av stationära djur. Vidare framförs att LCIE:s (Large Carnivore Initiative for Europe) riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur, som åberopas av regeringen, är undermåliga eftersom de inte innehåller något kriterium om långsiktig livskraft (yrkande 4). Regeringen borde uppmärksamma EU-kommissionen på att kriterierna behöver ses över så att de överensstämmer med art- och habitatdirektivet. I yrkande 3 anförs att för att vara långsiktigt livskraftig behöver en population ha en genetiskt effektiv populationsstorlek om minst 500 djur, vilket motsvarar en faktisk population om flera gånger så många djur. Den allvarligast bristen i regeringens proposition är att man har fokuserat på kortsiktiga kriterier såsom utdöenderisk i ett hundraårsperspektiv. När det gäller arters och populationers överlevnad är 100 år ett mycket kort tidsperspektiv.

Utskottets ställningstagande

I samband med riksdagsbehandlingen av budgetpropositionen för 1997 tillkännagav riksdagen att regeringen borde utarbeta en sammanhållen rovdjurspolitik och snarast möjligt återkomma till riksdagen med ett förslag i frågan (bet. 1996/97:JoU1, rskr. 1996/97:113). Riksdagens tillkännagivande föranleddes av att rovdjursfrågan ansågs beröra många viktiga aspekter av Sveriges internationella åtaganden inom faunavården och dessutom ha stor betydelse för vissa näringsgrenar. Till grund för tillkännagivandet låg också uppfattningen att ökningen av rovdjursstammarna krävde sär-

skild uppmärksamhet när det gällde utformningen av skyddsjakten och intresset av en bibehållen eller utökad biologisk mångfald. Med anledning av tillkännagivandet tillsatte den dåvarande regeringen en utredning som skulle ta fram förslag till en sammanhållen rovdjurspolitik (SOU 1999:50 och SOU 1999:146). Utredningens betänkande låg till grund för proposition 2000/01:57 om en sammanhållen rovdjurspolitik. Som har beskrivits ovan godkände riksdagen 2001 i enlighet med propositionens förslag ett övergripande mål för rovdjurspolitiken samt miniminivåer respektive etappmål för de olika rovdjursstammarna. Till följd av regeringens proposition 2008/09:210 En ny rovdjursförvaltning beslutade riksdagen 2009 om en justering av miniminivån för lodjursstammen ned till 250 årliga föryngringar och en justering av etappmålet för varg med innebörden att stammens tillväxt tillfälligt skulle begränsas samtidigt som den genetiska statusen skulle stärkas.

Mot bakgrund av att riksdagen tidigare har fastställt miniminivåer och etappmål för rovdjursstammarna och med tanke på de svårigheter som i flera år har funnits att hantera frågan om rovdjurens bevarandestatus kan det enligt utskottets mening åtminstone i ett övergångsskede behövas vägledande politiska beslut. Utskottet har därför ingen annan åsikt än regeringen när det gäller frågan om att riksdagen ska godkänna nya mål för rovdjursstammarna. De nya målen bör ersätta de mål som riksdagen tidigare har beslutat om.

Utöver Rovdjursutredningens och Vargkommitténs betänkanden utgör redovisningar av flera uppdrag till Naturvårdsverket, Sametinget, Sveriges lantbruksuniversitet och de berörda länsstyrelserna underlag till propositionen om en hållbar rovdjurspolitik. Som tidigare nämnts bedömer utskottet att det nu finns ett tillräckligt underlagsmaterial för att man ska kunna bestämma ett intervall för referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde och för att bedöma bevarandestatusen för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn. Efter riksdagens behandling av frågan kommer Naturvårdsverket enligt vad regeringen uppger att få i uppgift att göra en bedömning av var referensvärdet ligger inom de föreslagna intervallen. Det referensvärde för gynnsam bevarandestatus som Naturvårdsverket fastställer ska sedan inte få underskridas.

När det gäller frågan om vilken eller vilka myndigheter som ska göra bedömningen om referensvärdet för gynnsam bevarandestatus vill utskottet peka på att den pågående Jaktlagsutredningen i delbetänkandet Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid, SOU 2013:71, har föreslagit att en ny sammanhållen myndighet för jakt- och viltförvaltning – Viltmyndigheten – ska bildas med bred tvärvetenskaplig kompetens. Anledningen till förslaget är att de stora viltstammarna med deras skadeeffekter innebär en förändring för olika samhällssektorer. Utredningen menar därför att det finns anledning att i framtiden i ökad utsträckning göra en avvägning mellan jakt och brukandet av mark eller skog, och inte som tidigare i huvudsak begränsa avvägningen till jakt och bevarande av vilt.

Sverige har i modern tid aldrig haft så stora rovdjursstammar som i dag. En långsiktigt hållbar rovdjurspolitik måste enligt utskottets uppfattning i större utsträckning både ta hänsyn till åtgärder för bevarandet av biologisk mångfald och till människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. Mot bakgrund av vad som har anförts ovan föreslår utskottet att motionsyrkandena 2013/14:MJ1 (S) yrkande 3, 2013/14:MJ3 (MP) yrkandena 3, 4, 5 och 8 samt 2013/14:MJ2 (V) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Mål för rovdjursstammarna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för rovdjursstammarna i Sverige och avslår två motionsyrkanden om avslag på målen (S). Riksdagen avslår också andra motionsyrkanden om rovdjursstammarna (S, M, MP, SD och V).

Jämför reservationerna 6 (S), 7 (S, MP), 12 (S), 13 (MP, V), 14 (MP), 15 (S, MP) och 16 (V).

Mål för vargstammen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för vargstammen i Sverige:

- att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige, med utgångspunkt i Skandulvs redovisning av minsta livskraftiga population om 100 individer, ska vara 170–270 individer
- att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom den alpina regionen och Gotlands län
- att vargstammens koncentration minskas där den är som tätast
- att vargens förekomst i renkötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada
- att vargens förekomst i län med fåbodbruk, intensiv fårskötsel eller skärgårdar i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada.

Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, av den starka populationsutvecklingen, av den förbättrade genetiken med minskad inavelsgrad och ökad genetisk variation, av

den lyckade genetiska förstärkningen samt av en tillräcklig invandringstakt av vargar från Finland och Ryssland bedömer regeringen att vargen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14: MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 i denna del framhålls att riksdagens uppgift borde vara att fastställa ett övergripande mål för rovdjurspolitiken som rymmer respekt för både människa och djur. Eftersom bedömningen av gynnsam bevarandestatus bör göras i bred samverkan och grundas på vetenskapligt underlag ska regeringens förslag i den del som gäller referensvärden för varg, björn, järv och lodjur avslås av riksdagen.

I motion 2013/14: MJ204 av Olle Larsson (SD) förordas att det ska hållas lokala folkomröstningar om huruvida det ska finnas varg i närområdet eller inte. Vargen är inte globalt utrotningshotad, men det är fjällko, rödkulla och andra svenska lantraser. Förutsättningen för många av de svenska lantraserna är att det idkas skogsbete, fäboddrift, skärgårdsjordbruk och andra för Sverige typiska traditionella jordbruksformer, vilket inte är förenligt med förekomsten av varg. I motion 2013/14: MJ268 av Ulf Berg (M) begärs att fäbodbrukarna bör ha samma rätt att låta någon skydda djuren på uppdrag av ägaren eller vårdaren enligt 28 a § jaktförordningen som de som har sina tamdjur inhägnade. Många fäbodbrukare är inte jägare själva och har därför inte denna möjlighet att skydda sina djur.

Några motioner behandlar frågan om vargförekomst i renskötselområdet. I yrkande 12 i motion 2013/14: MJ1 (S) klargörs att det inte är en framkomlig väg att tillåta föryngringar av varg i renskötselområdet. I motsats till det betonas i kommittémotion 2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 10 att om den svensk-norska vargpopulationen ska kunna ha ett kontinuerligt genutbyte med den finsk-ryska på tillräcklig nivå måste det finnas möjligheter till förekomst och föryngring av varg inom renskötselområdet. Vetenskapliga studier behöver kombineras med lokal och traditionell kunskap om skadeförebyggande åtgärder inom renskötseln. Dessutom borde Naturvårdsverket tillsammans med renägarna och andra berörda aktörer utveckla en tydlig handlingsplan som beskriver hur naturlig invandring ska säkerställas. Även i kommittémotion 2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 7 efterlyses ett målmedvetet arbete för att möjliggöra ökad naturlig invandring av varg. Regeringen bör återkomma med ett program för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet i samråd med företrädare för rennäringen. Slutligen lyfter motion 2013/14: MJ1 (S) yrkande 5 fram både behovet av ökad forskning kring metoder som förebygger vargangelopp på tamdjur och av att sådana metoder tas fram.

Utskottets ställningstagande

I föregående avsnitt har utskottet redogjort för sin syn på frågan om huruvida riksdagen ska fatta beslut om mål för referensvärden för gynnsam bevarandestatus. Som anförs där menar utskottet, mot bakgrund av att riksdagen tidigare har fastställt miniminivåer och etappmål för rovdjursstammarna och med tanke på de svårigheter som i flera år har funnits att hantera frågan om rovdjurens bevarandestatus, att det åtminstone i ett övergångsskede kan behövas vägledande politiska beslut. Därmed avstyrks motion 2013/14: MJ1 (S) yrkande 2 i denna del.

Angående frågan om förutsättningar för skogsbyte, fåbodrift och skärgårdsjordbruk vill utskottet påpeka att referensvärdet för utbredningsområde inte innebär att det behöver finnas en stationär förekomst inom hela den regionen. Enligt det föreslagna målet ska vargens förekomst i län med fåbodbruk, intensiv fårskötsel eller skärgårdar i huvudsak begränsas till de områden där den gör minst skada. Vad gäller fåbodbrukares möjlighet att skydda sina djur konstaterar utskottet att skyddsjaksbestämmelsen i 28 § jaktförordningen reglerar vad enskilda får göra vid befarade rovdjursangrepp. Regeringen uppger i propositionen att man avser att se över möjligheterna att förändra utformningen av 28 § jaktförordningen för att minska den osäkerhet som kan finnas när det gäller vad enskilda får göra i en allvarlig situation. Mot bakgrund av det anförda föreslås att motionerna 2013/14: MJ268 (M) och 2013/14: MJ204 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller frågan om forskning om metoder som förebygger vargan grepp vill utskottet belysa att Naturvårdsverket fördelar medel till viltforskning från Viltvårdsfonden. Syftet med forskningen är att utveckla vetenskapligt baserad kunskap för en hållbar förvaltning av vilt som naturresurs. Denna kunskap är ett viktigt stöd för Naturvårdsverket som sektorsansvarig myndighet för vilt och jakt, för länsstyrelserna i den regionaliserade viltförvaltningen och för Svenska Jägareförbundet i uppdraget att leda den praktiska jakt- och viltvården i Sverige. För 2009–2014 finns ett ramprogram för viltforskning som tar utgångspunkt i prioriterade frågor där det behövs en kunskapsuppbyggnad till stöd för viltförvaltningen. Ett av de forskningsområden som är prioriterade i ramprogrammet är De stora rovdjuren, bytesdjuren och samhället. Forskare från universitet och högskolor har möjlighet att söka medel som utlyses varje år. Med hänsyn till det anförda finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2013/14: MJ1 (S) yrkande 5.

När det gäller frågan om vargförekomst i renskötselområdet framförde riksdagen i betänkande 2000/01: MJU9 att vargen är svår för rennäringen att hantera eftersom dess jaktsätt riskerar att innebära att renhjordar splittas och förflyttar sig långa sträckor, vilket kan medföra stort merarbete för renskötlaren. Utskottet bedömde därför att regelbundna föryngringar av varg i renskötselområdet inte torde vara förenligt med modern renskötsel. Utanför åretruntmarkerna bedömdes det dock finnas områden där vargförekomst medför endast begränsade skador för renskötseln. Mot bakgrund av

detta ansåg utskottet att det även inom renskötselområdet måste vara möjligt med enstaka föryngringar utanför åretruntmarkerna. I betänkande 2009/10:MJU8 gjorde utskottet återigen bedömningen att vargstammens utbredning även i fortsättningen borde begränsas till områden utanför renskötselns åretruntmarker. Enstaka invandrade vargar borde dock kunna accepteras under förutsättning att de inte etablerade sig inom renskötselområdet.

Regeringen beskriver i propositionen att vinterbetet är en kritisk period för rennäringen. Normalt har renarna sin sämsta kondition i slutet av vinterbetesperioden efter att under en lång period ha sökt föda. Omedelbart efter denna period ska vajorna kalva, och det är därför viktigt att renarna får möjlighet att beta i lugn och ro. Regeringen menar därför att den tidigare begränsningen till vinterbetesområdet är diskutabel och bör tas bort. Regelbundna föryngringar av varg i stora delar av renskötselområdet går därför inte att förena med modern renskötsel. Men i den mån det kan vara möjligt med enstaka föryngringar bör föryngringarna begränsas till områden där de gör minst skada, oavsett om det är i åretruntmarkerna eller i vinterbetesmarkerna. Det kan vara områden där det inte finns renar under den aktuella perioden eller där förutsättningarna för att vidta förebyggande åtgärder är gynnsamma.

Av Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdraget om bevarandet av en genetiskt värdefull vargtik som etablerat revir i ett område i gränstrakterna mellan Västernorrlands, Västerbottens och Jämtlands län framgår bl.a. de svårigheter som det är förenat med att ha varg i renskötselområdet. Svårigheterna avser såväl att finna områden som är lämpliga för förebyggande åtgärder som verkningsgraden av dessa åtgärder. Det är dessutom förenat med tämligen stora kostnader att försöka minimera risken för skador på renskötselns. Den ökade kunskap och den ömsesidiga förståelse som arbetet med regeringsuppdraget om bevarandet av en genetiskt viktig varg har genererat har varit värdefull. Sametinget, samebyarna, Naturvårdsverket och länsstyrelserna bör enligt regeringen utveckla det samarbete som påbörjats för att dra lärdomar för framtiden om förekomst av varg i renskötselområdet.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är mycket viktigt att invandrade vargar kan ta sig till vargpopulationen i Mellansverige. Utan en naturlig invandring kommer vargstammen inte att kunna behålla en gynnsam bevarandestatus på lång sikt. Samtidigt ansluter sig utskottet, mot bakgrund av den problembild som har beskrivits ovan, till regeringens bedömning att vargens förekomst i renskötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada. Med hänsyn till de positiva erfarenheterna av det vargpar som invandrat till Tornedalen och flyttats till Tiveden, anser utskottet att genetiskt värdefulla vargar som invandrar från nordost till renskötselområdet i första hand ska flyttas så snart som möjligt. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:MIJ1(S)

yrkande 12, 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 10 och 2013/14:MJ2 (V) yrkande 7. Utskottet tillstyrker även i övrigt det mål som regeringen har föreslagit för vargstammen.

Mål för björnstammen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för björnstammen i Sverige:

- att björnens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 1 100–1 400 individer
- att björnens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län samt delar av Dalarnas, Gävleborgs och Värmlands län.

Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda bedömer regeringen att björnen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Motionerna

Som har beskrivits ovan begärs i kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkranz m.fl. (S) yrkande 2 i denna del att riksdagen ska avslå regeringens förslag när det gäller referensvärden för varg, lodjur, järv och björn. I två motioner förordas åteljakt på björn som en lämplig jaktmetod. Enligt motion 2013/14:MJ487 av Gunnar Sandberg (S) praktiseras åteljakt på björn i många länder utan några kända negativa konsekvenser och borde därför kunna tillåtas i alla län som har licensjakt på björn. I motion 2013/14:MJ229 av Sten Bergheden (M) yrkande 6 framhålls att björn är ett svårjagat vilt. För att stammen ska kunna hållas på en rimlig nivå bör man undersöka möjligheterna att tillåta åteljakt.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om huruvida riksdagen ska fatta beslut om mål för referensvärden för gynnsam bevarandestatus avstyrks motion 2013/14:MJ1 (S) yrkande 2 i denna del med hänvisning till vad som har anförts ovan. Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen när det gäller mål för björnstammen utan tillstyrker regeringens förslag i denna del.

Vad gäller frågan om åteljakt på björn framgår det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn (NFS 2010:7) att huvudregeln är att licensjakt efter björn inte får bedrivas med hjälp av åtel. Naturvårdsverket får dock i det enskilda fallet medge undantag från detta. Skandinaviska Björnprojektet har studerat åtling-

ens effekter på björn ur en vetenskaplig synvinkel. För att belysa frågan ur jaktlig och administrativ synvinkel har Naturvårdsverket under samma period gett länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Dalarnas län möjlighet att tillåta åteljakt. Naturvårdsverket har även under 2013 tillåtit länsstyrelserna i Västerbottens och Dalarnas län att ge undantag från åteljaktförbudet i beslut om licensjakt efter björn. Syftet är att få ytterligare kunskap i frågan om åteljakt. Jakten ska dokumenteras och utvärderas i samverkan med Svenska Jägareförbundet och i kontakt med Naturvårdsverket och Skandinaviska Björnprojektet. Utskottet har inhämtat att Naturvårdsverket före 2014 års jaksäsong planerar att ta slutlig ställning till om åteljakt efter björn bör vara tillåten framöver. Med hänvisning till det arbete som pågår föreslår utskottet ingen åtgärd med anledning av motionerna 2013/14:MJ487 (S) och 2013/14:MJ229 (M) yrkande 6.

Mål för järvstammen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för järvstammen i Sverige:

- att järvens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 500–600 individer
- att järvens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara den alpina regionen av fjällkedjan och fjällnära skogsterräng i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Dalarnas län.

Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda bedömer regeringen att järven har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Motionen

Som har beskrivits ovan begärs i kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 i denna del att riksdagen ska avslå regeringens förslag när det gäller referensvärden för varg, lodjur, järv och björn.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om huruvida riksdagen ska fatta beslut om mål för referensvärden för en gynnsam bevarandestatus avstyrks motion 2013/14: MJ1 (S) yrkande 2 i denna del med hänvisning till vad som har anförts ovan. Utskottet gör ingen annan bedömning än regeringen när det gäller målen för järvstammen utan tillstyrker regeringens förslag i denna del.

Mål för lodjursstammen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för lodjursstammen i Sverige:

- att lodjurets referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1 000 individer
- att lodjurets referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län.

Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömer regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Motionerna

Som har beskrivits ovan begärs i kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 i denna del att riksdagen ska avslå regeringens förslag när det gäller referensvärden för varg, lodjur, järv och björn. I kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7 påpekas att regeringen använder en felskrivning om hur stor lodjurspopulationen var vid EU-inträdet, när referensvärdet fastställs. Av Rovdjursutredningens slutbetänkande framgår att den officiella siffran för 1995 av misstag blev 700 i stället för 1 050–1 300 lodjur. Det innebär att det referensvärde regeringen föreslår om 700–1 000 individer inte är förenligt med art- och habitatdirektivet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motion 2013/14:MJ1 (S) yrkande 2 i denna del med hänvisning till vad som har redovisats ovan om utskottets inställning till denna motion.

Vad gäller frågan om populationsstorlek konstaterar utskottet att det som en följd av art- och habitatdirektivet som referensvärde inte får sättas ett lägre värde än när direktivet trädde i kraft, vilket för Sveriges del innebär den 1 januari 1995. Artdatabankens officiella siffra för 1995 angav att det då fanns 700 lodjur i Sverige. Referensvärdet för populationsstorlek ska således sättas högre än denna nivå. Regeringen bedömer att referensvärdet för lodjur i Sverige mot bakgrund av lodjurspopulationens storlek 1995 och den sårbarhetsanalys som redovisats av Naturvårdsverket bör vara 700–1 000 individer.

Utskottet har erfarit att äldre uppskattningar av arters populationsstorlek omgärdas av stor osäkerhet. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte skäl att frångå den officiella uppgiften om lodjurets populationsstorlek

1995 och avstyrker därmed motion 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 7. Utskottet gör heller inte någon annan bedömning än regeringen när det gäller målet för lodjursstammen i Sverige i övrigt och tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Mål för kungsörnsstammen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande mål för kungsörnsstammen i Sverige:

- att kungsörnens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara totalt 150 registrerade häckande par
- att kungsörnens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela landet.

Mot bakgrund av populationsutvecklingen och att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda bedömer regeringen att kungsörnen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8 begärs att riksdagen ska avslå regeringens förslag när det gäller kungsörn. För kungsörnen är de sociala konflikterna mycket små, och det finns en bred uppfattning att kungsörnen ska fortsätta sin positiva utveckling och spridning över Sverige. Vidare begärs att regeringen återkommer med ett förslag om kungsörnen och dess förvaltning där det fastslås att någon annan jakt än skyddsjakt under mycket speciella förhållanden inte är aktuell för kungsörn i Sverige (yrkande 9). Även i kommittémotion 2013/14: MJ2 (V) av Jens Holm yrkande 2 anförts att referensvärden inte ska fastställas för kungsörn. Skyddsjakt på kungsörn är ytterst ovanlig i dag och inga rimliga skäl finns att utvidga denna möjlighet. Dessutom är den nivå som föreslås i propositionen olämplig då artens population i Sverige behöver stärkas över nuvarande nivåer.

Utskottets ställningstagande

I utskottets betänkande 2000/2001:MJU9 Sammanhållen rovdjurspolitik fastställdes mål för björn, järv, lo, varg och kungsörn. Utskottet finner det därför rimligt att nu när nya mål fastställs för de övriga stora rovdjuren även fastställa ett mål för kungsörn.

När det gäller frågan om jakt på kungsörn har miljöministern i svaret på en skriftlig fråga 2012/13:759 den 1 oktober 2013 framfört följande. Kungsörnen hanteras som de övriga rovdjuren i propositionen i den mening att

regeringen föreslår referensvärden för en gynnsam bevarandestatus. Regeringens förslag i propositionen syftar till att de stora rovdjuren ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Regeringen bedömer att en gynnsam bevarandestatus nu är uppnådd för kungsörnen och att de referensvärden som föreslås inte får underskridas. Miljöministern betonar att förslaget om kungsörn inte innebär någon förändring av skyddet för kungsörn i Sverige. Vårt befintliga regelverk tillåter skydds jakt på kungsörn, men sådana beslut är ovanliga och förväntas inte öka. Licensjakt på kungsörn är däremot inte tillåten, och regeringen har inte för avsikt att införa någon sådan möjlighet.

Mot bakgrund av miljöministerns tydliga besked i frågan bedömer utskottet att det starka skyddet av kungsörn kommer att bestå och föreslår därför att motion 2013/14: MJ1 (S) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Såsom tidigare utgår utskottet från att ansvariga myndigheter arbetar aktivt med åtgärder för att stödja kungsörnsstammens tillväxt och vidare utbredning (bet. 2000/2001: MJU9). Vikten av att kungsörnens behov av livsmiljö tillgodoses kan framhållas i detta sammanhang. Utskottet anser att begreppet antalet registrerade häckande par i det av regeringen föreslagna målet för kungsörnspopulationen avser antalet par som har lyckats med häckningen. Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del och avstyrker motionerna 2013/14: MJ1 (S) yrkande 8 och 2013/14: MJ2 (V) yrkande 2.

Delegering av beslutanderätt om jakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om delegering av beslutanderätt om jakt, om skydds- och licensjakt samt om möjlighet att överklaga jaktbeslut.

Jämför reservationerna 17 (S), 18 (MP), 19 (V) och 20 (MP, V).

Motionerna

I tre motionsyrkanden välkomnas den ökade regionala delegering av jaktbesluten som regeringen aviserar. I kommittémotion 2013/14: MJ1 (S) av Matilda Ernkrans m.fl. yrkande 6 hänvisas till att politiken ska bygga på respekt för människors rätt att leva, bo och verka var de vill. I motion 2013/14: MJ430 av Anders Ahlgren m.fl. (C) anförts som anledning att reaktionerna från allmänheten har blivit allt starkare mot den förda rovdjurspolitiken i områden med en hög koncentration av rovdjur. I motion 2013/14: MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M) föreslås att jakten på rovdjur prioriteras i områden där upprepade attacker av tamboskap sker samt där det finns ett utbrett fåbodbruk.

Enligt motion 2013/14:MJ423 av Annika Qarlssoon m.fl. (C) yrkande 1 bör rovdjursstammarna i Sverige förvaltas genom licensjakt. I kommittémotion 2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 3 och 4 samt i motion 2013/14:MJ1 (S) yrkande 7 anförs att antalet vargar och vargrevir redan nu ska begränsas i de kommuner där rovdjurstrycket är högt och det finns stora konflikter. Ett ökat lokalt inflytande bör ingå i de gemensamma riktlinjerna för utökad skydds jakt på varg.

I motsats till ovanstående motioner framförs i kommittémotion 2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 12 att jakt på stora rovdjur ska inriktas på att förhindra eller förebygga skador, inte på att minska koncentrationen av rovdjur i områden med tätare stammar. Jaktens omfattning i olika delar av landet bör anpassas efter skadesituationen. Denna har ingen tydlig koppling till tätheten av rovdjur. Vidare påpekas i motionen att regeringen inte har förklarat hur Naturvårdsverket annat än i efterhand ska kunna bedöma om det beviljade antalet skjutna djur är förenligt med en gynnsam bevarandestatus (yrkande 15). För att inte äventyra en gynnsam bevarandestatus kan en utvidgad delegering av licensjaksbeslut bara komma i fråga inom ramar som Naturvårdsverket anger på förhand. Delegering bör heller inte ske förrän miniminivån inom både rovdjursförvaltningsområdet och länet har uppnåtts.

I motion 2013/14:MJ260 av Jan Lindholm (MP) begärs att enbart skydds jakt ska tillåtas på varg. Vid licensjakt tas ingen hänsyn till flockstruktur, det enskilda djurets betydelse för stammen eller dess betydelse som problemskapare för människor. Att tillåta licensjakt innebär dessutom alltid att möjligheten att bedriva skydds jakt inskränks. Även i motion 2013/14: MJ313 av Anna Steele (FP) framförs att endast skydds jakt på vargar borde vara tillåten i Sverige. Sådan skydds jakt ska endast ske med största möjliga hänsyn till de enskilda djuren. Till exempel ska man undvika att skjuta bort föräldradjur då kvarvarande valpar kan fara illa. Enligt kommittémotion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5 innebär propositionens förslag att den nationella möjligheten att styra rovdjursförvaltningen försvagas. Naturvårdsverket måste ha möjlighet att styra skydds jakten så att beslutade mininivåer kan upprätthållas. Detsamma gäller licensjakten där Naturvårdsverket måste vara den myndighet som har mandat att sätta den nationella ramen så att en hållbar förvaltning sker. I kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 13 måste skydds jakt kunna tillgripas när ett rovdjur orsakar skada, i syfte att minimera konflikter med renskötsel, fåbodbruk, fåruppfödning och dylikt. Skydds jakt ska dock tillämpas med olika trösklar beroende på avståndet till en gynnsam bevarandestatus, och för vargens del också beroende på hur genetiskt värdefull individen är. När en rovdjurspopulation har uppnått en gynnsam bevarandestatus med god marginal över referensvärdet anser motionärerna att licensjakt kan vara ett sätt att balansera populationen kring en målnivå (yrkande 14). Art- och habitatdirektivets regler för jakt på arter i bilaga 4 ligger väl i linje med detta synsätt. Den svenska jaktlag-

stiftningen bör därför utvecklas så att den mer exakt återger reglerna i art- och habitatdirektivet. Enligt yrkande 16 i samma motion måste man säkerställa miljöorganisationers möjligheter att överklaga till domstol enligt Sveriges unionsrättsliga och internationella åtaganden. När jaktbeslut delegeras till länsstyrelserna kan de inte överklagas direkt till domstol utan bara till Naturvårdsverket, vars beslut i sin tur inte kan överklagas vidare till domstol.

Avslutningsvis anförs i motionerna 2013/14:MJ308 av Anders Åkesson m.fl. (C) i denna del och 2013/14:MJ423 av Annika Qarlsso (C) m.fl. yrkande 5 att skyddsjakt på rovdjur ska kunna bedrivas i förebyggande syfte för att undvika attacker på tamdjur.

Utskottets ställningstagande

Beslut om skyddsjakt efter björn, varg, järv, lo eller örn får fattas enligt jaktförordningen (1987:905) endast om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Beslutet måste dessutom motiveras av något av följande skäl: 1) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön, 2) av hänsyn till flygsäkerheten, 3) för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller 4) för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

För arterna björn, varg, järv och lo kan även licensjakt tillåtas, förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Beslut om jakt får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekommer av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Bedömningen av hur stora populationer som krävs för att uppnå en gynnsam bevarandestatus kan därmed ha konsekvenser för förvaltningen av rovdjuren och för den vars egendom skadas av rovdjuren. Jaktförordningens bestämmelser – och därmed också art- och habitatdirektivets – är dock tillämpliga oavsett om bevarandestatusen bedöms vara gynnsam eller inte. Så länge arterna är skyddade ska bestämmelserna tillämpas i beslut som rör jakt eller andra begränsningar för arterna.

Huvudregeln är att det är Naturvårdsverket som fattar beslut om skydds- eller licensjakt. Under vissa förutsättningar kan dock Naturvårdsverket delegera beslutanderätten till berörd länsstyrelse. Vid delegering ska Naturvårdsverket dock fortlöpande bedöma om möjligheten att jaga ett rovdjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens

bestånd i dess naturliga utbredningsområde, eller om möjligheten på annat sätt utnyttjas i stor omfattning. Om Naturvårdsverket bedömer att så är fallet får verket ändra eller återkalla sitt delegationsbeslut.

Regeringen redovisar i propositionen att Sverige i modern tid aldrig har haft så stora rovdjursstammar som i dag. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att föresatsen att bevara rovdjuren får anses ha lyckats. Det innebär emellertid också nya utmaningar att utforma en politik som möjliggör en god förvaltning av stora rovdjur, som tillgodoser en bra balans mellan målet att uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus för stammarna och som samtidigt tar hänsyn till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att det är en styrka om besluten om skydds jakt fattas regionalt på de platser där problem med rovdjur uppstår. Länsstyrelserna är enligt utskottets mening väl skickade att bedöma frågor om skydds jakt och bör därmed kunna besluta självständigt om skydds jakt så snart rovdjur förekommer i berörda län. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att Naturvårdsverket framöver bör kunna delegera beslutanderätten avseende skydds jakt för samtliga rovdjursarter även till de län som saknar en reproducerande stam av stora rovdjur. Delegeringen till länsstyrelserna bör även kunna ske utan att Naturvårdsverket anger ett tak, dvs. ett visst antal djur för delegationen. Samma bedömning av möjlighet till annan lämplig lösning, av skadans art och av om gynnsam bevarandestatus för arten påverkas behöver göras oavsett om det är Naturvårdsverket eller länsstyrelsen som är ansvarig myndighet.

När det gäller frågan om delegering av beslut om licensjakt krävs det för närvarande enligt jaktförordningen att antalet föryrgringar för en viss art överstiger de fastställda miniminivåerna för både länet och rovdjursförvaltningsområdet. Utskottet delar regeringens bild av de problem som kan uppstå då miniminivån för rovdjursförvaltningsområdet har uppnåtts men inte nivån för vart och ett av länen. Om miniminivåerna uppnås för rovdjursförvaltningsområdet som helhet, men inte för vissa län inom området, är förhållandet oundvikligen sådant att miniminivåerna i minst ett annat län kommer att överskridas. I sådana län där miniminivåerna överskrids kan det vara särskilt viktigt att ge utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning där hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer. Enligt utskottets mening bör det således räcka med att miniminivån uppnås på förvaltningsområdesnivå för att alla länsstyrelser inom området ska få ta ansvar för licensjakt utan att Naturvårdsverket anger det högsta antal djur som får fällas. Delegation bör alltså även kunna ske till de län inom området som inte har nått sin miniminivå.

När det gäller frågan om kontroll på nationell nivå av de regionala jaktbesluten konstaterar utskottet att regeringen i den nu aktuella propositionen uppmanar Naturvårdsverket att säkerställa att det finns ett kvalitetssäkrat uppföljningssystem där alla beslut om jakt och utfallet av beviljade jakter

registreras. Ett sådant system bör enligt utskottets mening ge ett tillräckligt underlag för att Naturvårdsverket ska kunna se till att en gynnsam bevarandestatus inte äventyras för de stora rovdjuren, vare sig på nationell nivå eller på förvaltningsområdesnivå.

När det gäller frågan om att jaktlagstiftningen bättre ska återspegla art- och habitatdirektivet vill utskottet uppmärksamma att regeringen har tillsatt en särskild utredare som ska se över den svenska jaktlagstiftningen (Jaktlagsutredningen, dir. 2012:77). Lagstiftningen ska ses över både ur systematisk synvinkel och med hänsyn till EU-rätten, och man ska utarbeta ett förslag till en ny jaktlag och en ny jaktförordning. Syftet är dels att få till stånd en lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser om jakt, viltvård och djurskydd för de vilda djuren, dels att förbättra genomförandet av Sveriges EU-rättsliga åtaganden. EU-rätten bör i större utsträckning än i dag genomföras i själva jaktlagen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2015. Utskottet konstaterar således att det redan pågår ett arbete med att förbättra genomförandet av EU-rätten i jaktlagstiftningen.

Som ovan anförts delar utskottet regeringens bedömning i fråga om en ökad möjlighet att delegera beslutanderätten om skydds- och licensjakt. Detta innebär att syftet med motionsyrkandena 2013/14: MJ1 (S) yrkande 6, 2013/14: MJ269 (M) och 2013/14: MJ430 (C) i allt väsentligt får anses tillgodosett. Övriga motionsyrkanden, dvs. 2013/14: MJ1 (S) yrkande 7, 2013/14: MJ489 (S) yrkandena 3 och 4, 2013/14: MJ3 (MP) yrkandena 12–15, 2013/14: MJ260 (MP), 2013/14: MJ313 (FP), 2013/14: MJ423 (C) och 2013/14: MJ2 (V) yrkande 5, lämnas utan vidare åtgärd med anledning av vad som har anförts ovan.

När det gäller frågan om skyddsjakt på rovdjur i förebyggande syfte vill utskottet belysa att det redan i dag finns sådana möjligheter. Den som riskerar att drabbas av rovdjursskada kan enligt jaktförordningen ansöka om tillstånd till skyddsjakt. Skyddsjakt kan medges om de förutsättningar som utskottet redovisade inledningsvis är uppfyllda. Om det finns stor risk för att allvarlig skada ska uppstå får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada ännu inte har inträffat.

Även i fall då inget tillstånd har sökts får ett tamdjurs ägare eller vårdare döda ett rovdjur för att skydda tamdjuret antingen 1) om det är uppenbart att ett angrepp på tamdjuret är omedelbart förestående, 2) om det finns skälig anledning att befara ett angrepp på tamdjuret och dödandet sker i omedelbar anslutning till att rovdjuret har angripit och skadat tamdjur eller 3) om rovdjuret befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret och det finns skälig anledning att befara ett angrepp där. Dessa åtgärder får även vidtas av annan som handlar på uppdrag av ägaren eller vårdaren för att antingen skydda jakthund som används i jaktlag, tamdjur som befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret eller vilt som hålls i vilthägn eller liknande anläggning. Rovdjuret får dock bara dödas under förutsättning att det inte går att avvärja

angreppet på annat sätt. Den som på ovanstående grunder har dödat ett rovdjur ska snarast möjligt anmäla händelsen till länsstyrelsen. Mot bakgrund av de möjligheter som redan i dag finns att bedriva skyddsjakt i förebyggande syfte avstyrker utskottet motionsyrkandena 2013/14:MJ308 (C) i denna del och 2013/14:MJ423 (C) yrkande 5, i den mån de inte får anses tillgodosedda.

När det gäller frågan om möjligheten att överklaga till domstol redovisas det i propositionen att en följd av ändringarna om utökad delegation till den regionala nivån är att länsstyrelsens beslut om jakt kommer att kunna överklagas till Naturvårdsverket. Utskottet noterar i detta sammanhang att enligt 58 § jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverkets beslut i ett överklagat ärende inte överklagas.

Utskottet konstaterar inledningsvis att huvudregeln när det gäller talerätt är att en förvaltningsmyndighets beslut enligt förvaltningslagen får överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Utskottet har dock inhämtat att Kammarrätten i Stockholm den 7 februari 2013 i mål nummer 4390-12 och 4396-12 fann att miljöorganisationer med hänsyn till Århuskonventionens bestämmelser under vissa förutsättningar ska ha talerätt när det gäller beslut om jakt på rovdjur som skyddas av EU-rätten. När det sedan gäller rätten till domstolsprövning noterar utskottet att Århuskonventionen stadgar att allmänheten under vissa förutsättningar har rätt att få handlingar och underlåtenheter som strider mot den nationella lagstiftningen prövade av domstol eller i annan administrativ ordning. Enligt vad utskottet har erfarit anser regeringen att Naturvårdsverkets prövning uppfyller det krav på annan administrativ ordning som Århuskonventionen föreskriver.

Som utskottet har redovisat ovan pågår för närvarande en översyn av jaktlagstiftningen. Utskottet välkomnar det helhetsgrepp som kommer att tas över jaktlagstiftningen och vill inte föregripa utredningens arbete utan föreslår att motion 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 16 lämnas utan vidare åtgärd.

Viltförvaltningsdelegationerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om viltförvaltningsdelegationerna m.m. (S, MP och C).

Jämför reservationerna 21 (MP) och 22 (S).

Motionerna

Enligt motion 2013/14:MJ423 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 2 borde den regionaliserade rovdjursförvaltningens roll stärkas genom att fler representanter från civilsamhället och berörda näringsorganisationer inkluderas, medan antalet politiska representanter minskar. Enligt kommittémot-

tion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 17 behöver viltförvaltningsdelegationernas beslutskompetens, ansvar och arbetsuppgifter ses över. Även sammansättningen av viltförvaltningsdelegationerna bör ses över för att motverka den intresseobalans som uppstått. Delegationerna bör redan nu kompletteras med företrädare för djurskyddsintresset för att öka kompetensen vad gäller de djuretiska aspekterna av jakt i olika former. Enligt kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4 borde regeringen inrätta en permanent vargkommitté med bred representation. En sådan kommitté skulle vara en bra remissinstans när den behöriga förvaltningsmyndigheten fattar beslut om gynnsam bevarandestatus.

Utskottets ställningstagande

Rovdjursförvaltningen i Sverige är indelad i tre rovdjursförvaltningsområden. För varje rovdjursförvaltningsområde finns ett samverkansråd för samverkan mellan länsstyrelserna i de län som ingår i förvaltningsområdet i frågor som rör förvaltningen av de stora rovdjuren. Samverkansrådets uppgift är att med utgångspunkt i länsstyrelsernas förslag till Naturvårdsverket lämna förslag till miniminivåer för förekomsten av björn och lodjur i rovdjursförvaltningsområdet och i vart och ett av de län som ingår i området, regionala nivåer för förekomsten av varg och järv i rovdjursförvaltningsområdet samt inriktningen för förekomsten av varg och järv i vart och ett av de län som ingår i området.

Vid varje länsstyrelse finns en viltförvaltningsdelegation. Viltförvaltningsdelegationen är ett beslutande organ för samverkan i frågor som rör länets viltförvaltning. Viltförvaltningsdelegationerna ska bl.a. besluta om de övergripande riktlinjerna för viltförvaltningen inom länet, för licens- och skyddsjakt inom länet och för bidrag och ersättningar enligt viltskadeförordningen (2001:724). Vidare ska viltförvaltningsdelegationerna pröva frågor om godkännande av förslag till miniminivåer för förekomsten av björn och lodjur i länet samt inriktningen för förekomsten av varg och järv i länet. Även förslagen till regionala förvaltningsplaner ska prövas av viltförvaltningsdelegationerna. Syftet med viltförvaltningsdelegationerna är att uppnå acceptans för rovdjuren och åstadkomma ett reellt regionalt ansvar och lokalt inflytande över rovdjursförvaltningen. De är därför sammansatta av representanter för olika intressen. Utöver ordföranden, som är landshövdingen, består en viltförvaltningsdelegation av företrädare för olika samhällsintressen och fem politiskt valda ledamöter. De politiska ledamöterna utses efter förslag av landstinget. De politiker som ingår i varje viltförvaltningsdelegation ska företräda allmänintresset och förstärka det lokala och regionala inflytandet. I de län där det finns en rennäringssdelegation ska en av de politiska företrädarna utses efter samråd med Sametinget. Övriga ledamöter representerar intressena trafiksäkerhet och illegal jakt, jakt och

viltvård, naturvård, friluftsliv, markägare och brukare, lokalt näringsliv och turism samt skogsnäringen. I län där det finns yrkesfiske, fäbodbruk eller rennäring ska även dessa intressen vara representerade.

Mot bakgrund av att det redan har inrättats beslutande och rådgivande organ med en bred representation av olika intressen inom viltförvaltningen finner utskottet inte skäl att förorda att ytterligare ett organ inrättas. Utskottet avstyrker därmed motion 2013/14:MJ1 (S) yrkande 4.

I propositionen uppger regeringen att man avser att göra förändringar i förordningen om viltförvaltningsdelegationer. Utskottet har erfarit att man planerar att se över frågan om representationen i viltförvaltningsdelegationerna i detta sammanhang. Utskottet, som inte vill föregripa den pågående översynen, föreslår att motionerna 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 17 och 2013/14:MJ423 (C) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Förvaltningsplaner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om mål för och uppföljning av vargförvaltningen (S, MP).

Jämför reservationerna 23 (S), 24 (MP) och 25 (MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 9 efterfrågas att målet för vargstammen även ska inkludera ett mål för minskad inavelsnivå. Den genetiska situationen för vargstammen har förbättrats något, men vargarna är fortfarande i det närmaste lika nära släkt som avkomma efter syskonparningar (0,24). De vetenskapliga rekommendationerna är att vargstammen bör ligga på en inavelsnivå under 0,10, eller allra helst 0,05, för att vara långsiktigt livskraftig. I samma motion framförs att om den svenska vargstammen har ett tillräckligt omfattande naturligt genutbyte med stammarna i Norge och Finland kan man ta hänsyn till storleken på dessa stammar i bedömningen av den svenska vargstammens populationsstorlek (yrkande 6).

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 bör man ha kontinuerliga kontrollstationer för att bedöma och uppdatera den svenska isolerade vargpopulationens genetiska status. Referensvärdet för vargpopulationen kan komma att behöva omvärderas utifrån det nya vetenskapliga underlag som då framkommer.

Utskottets ställningstagande

Förvaltningen av stora rovdjur baseras på förvaltningsplaner, dels sådana som täcker hela landet, dels sådana som gäller regionalt för varje län. Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att upprätta och fastställa nationella förvaltningsplaner för de stora rovdjuren i Sverige. Länsstyrelsen ska enligt förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn upprätta en regional rovdjursförvaltningsplan för länet. Utskottet anser i likhet med regeringen att förvaltningsplanerna ska vara de centrala och regionala verktygen för den praktiska förvaltningen av rovdjuren. Därmed ska de också vara de adaptiva verktygen för att nå det övergripande och långsiktiga målet att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Utskottet anser att en förutsättning för en framgångsrik hållbar rovdjursförvaltning är att det finns väl utvecklade förvaltningsplaner som säkrar att förvaltningen styr mot de mål som satts upp. Förvaltningsplanerna är lika viktiga som klara mål för att tydliggöra hur förvaltningen praktiskt ska gå till och är en förutsättning för att åstadkomma den långsiktighet och förutsägbarhet som efterfrågas av alla berörda intressegrupper.

Naturvårdsverket har tagit fram en förvaltningsplan för varg som omfattar åren 2013–2017. Planen innehåller beskrivningar av rovdjurspolitikens mål, vargförvaltningens delmål, åtgärder för att nå dessa mål och uppföljning av åtgärderna. Utskottet konstaterar att ett av delmålen är Förbättrad genetisk status. Enligt förvaltningsplanen är övervakningen av vargstammen, dvs. inventering av vargstammens storlek och utbredning samt uppföljning och analys av dess genetiska status, grunden för vargförvaltningen. Det övergripande syftet är att leverera underlag för övriga förvaltningsåtgärder, möjliggöra utvärdering av genomförda åtgärder och följa upp politiska mål och internationella åtaganden.

I propositionen redovisar regeringen att de nationella förvaltningsplanerna på sikt bör samordnas med ansvariga myndigheter och motsvarande planer i Sveriges grannländer, särskilt Norge och Finland. EU-kommissionens riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur förespråkar att länderna tillsammans tar fram förvaltningsplaner för populationer vars utbredningsområden sträcker sig över flera länder. Det pågående internationella samarbetet med Norge och Finland om rovdjurspopulationerna är en grund för detta arbete. I årets budgetproposition (utg.omr. 20 Allmän miljö- och naturvård) redovisas också att Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk har fått förlängt uppdrag t.o.m. 2014 för att genomföra åtgärder som ökar den genetiska mångfalden i syfte att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för varg. Utskottet välkomnar detta arbete. Det skandinaviska vargbeståndets genetiska utbyte med östliga vargbestånd måste förbättras.

I propositionen menar regeringen att befintliga skadeförebyggande åtgärder inte ger tillfredsställande resultat när de tillämpas på rennärning, fäbodbruk och djurhållning på skärgårdsöar. Regeringens slutsats är att det inte är försvarbart att vid varje enskilt fall återigen testa skadeförebyggande åtgärder på frigående djur som dessförinnan har prövats vid otaliga tillfällen med bristfälligt resultat och att de nämnda näringarna rimligen måste kunna åberopa att de redan har prövat de skadeförebyggande åtgärder som står till buds. Utskottet delar den slutsatsen och ansluter sig till regeringens bedömning att möjligheterna att åstadkomma detta finns i de regionala förvaltningsplanerna.

I propositionen redovisas även att regeringen avser att ge Naturvårdsverket i uppdrag att revidera och komplettera de nuvarande förvaltningsplanerna. Efter denna omarbetning bör förvaltningsplanerna än bättre styra rovdjursförvaltningen mot de uppsatta målen. Mot bakgrund av det arbete som pågår finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder med anledning av motionerna 2013/14:MJ1 (S) yrkande 5 och 2013/14:MJ3 (MP) yrkandena 6 och 9.

Förebyggande åtgärder och ersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förebyggande åtgärder och ersättning för rovdjursskador (S, MP, C).

Jämför reservationerna 26 (S) och 27 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ1 (S) av Matilda Ernkrans m.fl. yrkande 10 och i kommittémotion 2013/14:MJ489 (S) av Matilda Ernkrans m.fl. yrkande 9 efterlyses en översyn av samernas ersättningssystem för rovdjursskador. Nya forskningsrön tyder på att björnen är en betydligt större predator på renkalv än vad som tidigare varit känt. Detta borde föranleda en översyn av ersättningssystemet eftersom rovdjurspolitiken är beroende av att det ersättningssystem som finns fungerar tillfredsställande. Vidare anförs att det också behövs en översyn av regelverket för ersättning för rovdjursskador och för förebyggande åtgärder utanför renskötselområdet (mot. 2013/14:MJ1 [S] yrkande 11 och 2013/14:MJ489 [S] yrkande 10). Till exempel bör undersökas om skador på hjortar i hägn, som i vissa avseenden behandlas som tamdjur, bör ge rätt till ersättning för skador från rovdjur. Översynen bör också undersöka om det inte är rimligt att lämna viss ersättning för underhåll av viltstängsel. Det bör vidare undersökas om ersättningsnivåerna är relevanta. Även i motion 2013/14:MJ435 av Isak From m.fl. (S) framförs de ovan redovisade tankegångarna. På ett likartat sätt framförs i kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl.

(MP) yrkande 18 att det behövs en översyn av regelverket för ersättningar för viltskador och förebyggande åtgärder. Skadeförebyggande åtgärder bör prioriteras i områden som länsstyrelserna har identifierat som lämpliga områden för etablering av varg i syfte att förebygga och lindra konflikter mellan olika intressen på landsbygden.

Enligt motionerna 2013/14:MJ308 av Anders Åkesson m.fl. (C) i denna del och 2013/14:MJ423 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 4 bör full ersättning betalas ut till de ägare vars tamdjur angräps eller dödas av rovdjur. På så sätt kan en social acceptans för förekomsten av rovdjur bibehållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att regeringen avser att ge Viltskadecenter vid Sveriges lantbruksuniversitet i uppdrag att analysera hur rovdjursangrepp påverkar landsbygdsföretagens hela ekonomi, inklusive indirekta kostnader, och att föreslå ersättningsnivåer för sådana skador. Viltskadecenter ska även utreda möjligheten till bidrag för förebyggande åtgärder och ersättningar för döda och skadade djur som hålls i vilthägn. Bakgrunden är att rovdjurens påverkan på näringar är mycket ojämnt spridd mellan olika grupper, där vissa enskilda grupper, verksamheter och privatpersoner upplever stora kostnader. Enskilda företag förefaller kunna drabbas mycket hårdare av rovdjursangrepp än vad som kan anses utgöra normal affärsrisk.

När det gäller frågan om vilthägn har utskottet erfarit att antalet hägn i landet har ökat under senare år. I takt med att rovdjuren, främst lodjur och varg, sprider sig söderut ökar risken för angrepp i vilthägn, och skadorna vid angrepp kan bli stora. Det finns i dag ingen möjlighet för hägnägare att få ersättning för skada på hägnat vilt eftersom dessa djur inte betraktas som tamdjur. Dessutom finns en restriktivitet i att lämna bidrag till skadeförebyggande åtgärder för vilthägn, bl.a. eftersom fullgoda stängsel är ett krav vid godkännande av hållande av vilt i hägn. Det kan vara besvärligt för ägare till vilthägn att hålla den inhägnade marken tillgänglig för allmänheten och samtidigt upprätthålla ett fullgott skydd mot rovdjursangrepp. Utskottet gör i likhet med regeringen bedömningen att en översyn bör göras av möjligheten till bidrag till förebyggande åtgärder beträffande vilthägn och av möjligheten till ersättning för skador orsakade av stora rovdjur.

När det gäller andra icke-ekonomiska effekter av stora rovdjur, såsom inskränkningar i människors livsbetingelser och påverkan på biologisk mångfald och vårt gemensamma kulturarv, menar utskottet liksom regeringen att dessa bör diskuteras regionalt och tas hänsyn till när målen för den regionala rovdjursförvaltningen utformas.

Vad gäller björnstammens predation på ren framförs i propositionen att skadorna är koncentrerade till en väl definierad tidsperiod (maj och juni) och till specifika kalvningsområden. De områden där det regelmässigt föds

renkalvar är relativt begränsade i förhållande till björnens huvudsakliga utbredning. Den studie om björnens predation på ren som har utförts av SLU och som nämns i flera av motionerna visar dock på en betydligt högre predation i dessa områden än vad man tidigare har haft kännedom om. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en utökad skydds jakt i dessa områden under en begränsad tidsperiod kan antas ha liten påverkan på gynnsam bevarandestatus på björnstammen men samtidigt vara av stort värde för att begränsa skadorna på rennäringen.

Utskottet har inhämtat att regeringen den 15 november 2012 uppdrog åt Sveriges lantbruksuniversitet att efter samråd med Sametinget, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Norrbottens län och Svenska Samernas Riksförbund undersöka hur kalvning i hägn och områdesinriktad jakt efter björn i kalvningsområde för ren påverkar överlevnaden i renhjorden. Arbetet ska utföras i samverkan med Skandinaviska Björnprojektet. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till Landsbyggsdepartementet senast den 1 december 2014. Av redovisningen ska en ekonomisk konsekvensanalys av åtgärden kalvning i hägn framgå och en analys av i vilken mån åtgärden kalvning i hägn kan rekommenderas andra samebyar. Därutöver ska ett förslag om kalvning i hägn som en stödberättigad åtgärd riktad till samebyar presenteras. Slutredovisningen av projektet ska lämnas till Landsbyggsdepartementet senast den 15 december 2016.

Utskottet delar regeringens uppfattning att rovdjurens påverkan på landsbygdsföretagens ekonomi behöver analyseras så att ersättningsarna bättre speglar skadorna. Vidare ställer sig utskottet positivt till att en översyn görs av möjligheten till bidrag till förebyggande åtgärder beträffande vilthägn och av möjligheten till ersättning för skador orsakade av stora rovdjur i vilthägn. Utskottet välkomnar även uppdraget om kalvning i hägn. Avslutningsvis vill utskottet peka på att det i årets budgetproposition inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel finns anslag för ersättningar för viltskador och anslag för att främja rennäringen i form av ersättning till följd av skador orsakade av rovdjur på ren. Storleken på dessa anslag beslutas inom ramen för riksdagens budgetprocess.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2013/14: MJ1 (S) yrkandena 10 och 11, 2013/14: MJ435 (S), 2013/14: MJ489 (S) yrkandena 9 och 10, 2013/14: MJ3 (MP) yrkande 18, 2013/14: MJ308 (C) i denna del och 2013/14: MJ423 (C) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd i de delar de inte kan anses tillgodosedda.

Toleransnivå för skador på ren

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till toleransnivå för skador på ren orsakade av stora rovdjur och avslår motionsyrkanden om detta (MP, V).

Jämför reservation 8 (MP, V).

Propositionen

Regeringen föreslår att toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal. Renantalet ska baseras på fastställda renlängder som lämnats in till länsstyrelsen och utgöras av årliga renräkningar av vinterrenhorden (efter slakt). Regeringen avser att ge länsstyrelserna i uppdrag att tillsammans med Sametinget och samebyarna arbeta med ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen i syfte att åstadkomma en bättre samexistens mellan rennäringen och stora rovdjur.

Bidrag till skadeförebyggande åtgärder bör enligt regeringens mening inte avräknas från ersättningen för rovdjursskador på ren.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och kommittémotion 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 11 framhålls att det behövs ett bättre underlag innan ett beslut om en toleransnivå kan fattas. Regeringen bör ges i uppdrag att utreda förutsättningar för hur toleransnivåer för rennäringen kan utformas och konkretiseras. Vidare bör regeringen utreda vilka de förväntade effekterna blir för rovdjursstammarnas möjligheter att uppnå en gynnsam bevarandestatus och de rättsliga aspekter som finns på detta. Motionärerna är positiva till ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen men påpekar att det i dag saknas tillförlitlig officiell statistik över det faktiska antalet renar och antalet dödade renar.

Utskottets ställningstagande

I propositionen anförs att det är osäkert exakt hur många renar som varje år blir dödade eller skadade av stora rovdjur eftersom rivna djur är svåra att hitta. Regeringen framhåller att det av naturliga skäl finns en stor osäkerhet i siffror av detta slag men gör bedömningen att såväl det faktiska antalet dödade renar som kostnaderna för rovdjursdödade renar måste minska av både samhällsekonomiska skäl och sysselsättnings-skäl. Utskottet anser i likhet med regeringen att på samma sätt som rennäringens företrädare måste acceptera förekomst av stora rovdjur i renskötselområdet måste

också naturvårdens företrädare acceptera en reglering av rovdjursstammarna. Rovdjursförvaltningen ska utgöra en sådan avvägning, och ett förvaltningsverktyg med tillhörande toleransnivå kan bidra till detta.

I det förslag till utformning av ett nytt ersättningssystem för rovdjursrivna renar som Sametinget och Naturvårdsverket överlämnade till regeringen 1995 angavs en toleransnivå på 10 procent. Bedömningen var att toleransnivån för rovdjurens beskattning av renar inte bör överstiga en tredjedel av det normala slaktuttaget, vilket vid denna tid utgjorde 10 procent. Med dagens slaktuttag skulle det innebära en toleransnivå på 18 000 dödade renar, vilket innebär en toleransnivå på 7 procent. Det finns olika uppfattningar om hur stor toleransnivån bör vara. Mot bakgrund av kända predationsdata och predationens konsekvenser för rennäringen och rovdjuren samt tidigare överenskommelser förespråkar regeringen en nivå om 10 procent. Utskottet ansluter sig till den bedömningen. Det är rimligt att tro att den nivån kan hållas samtidigt som en gynnsam bevarandestatus för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn kan uppnås och bibehållas. Utskottet vill i sammanhanget dock framhålla att jakt endast får bedrivas om den är förenlig med gällande regler och Sveriges internationella åtaganden.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens förslag till toleransnivå för skador på ren orsakade av stora rovdjur förefaller väl avvägd. Utskottet tillstyrker förslaget och avstyrker därmed 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 11 och 2013/14:MJ2 (V) yrkande 6.

Illegal jakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om illegal jakt (V).

Jämför reservation 28 (MP, V).

Motionen

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 8 bör regeringen återkomma med en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur. Vidare bör Naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning (yrkande 9). Den illegala jakten försvårar såväl förvaltningen som uppföljningen av de rovdjurspolitiska målen och är en kriminell verksamhet som ska bekämpas.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om illegal jakt anförde utskottet att denna jakt utgör en grov brottslighet med ett högt straffvärde (bet. 2009/10:MJU8 En ny rovdjursförvaltning). Samhällets insatser bör främst inriktas på en aktiv atti-

tydpåverkan för att tydliggöra att det inte är tillåtet att döda stora rovdjur. Även informationsfrågor har stor betydelse för samexistensen mellan rovdjur och människa. Utskottet framhöll vidare att ett ökat lokalt deltagande i rovdjursförvaltningen kan öka acceptansen av rovdjur. Samtidigt konstaterade utskottet att brottsligheten är svår att upptäcka och att utreda, och utskottet framhöll att kriminalisering av försök och förberedelse till grovt jaktbrott kan vara ett värdefullt verktyg i bekämpandet av den illegala jakten.

Utskottet, som i likhet med motionärerna anser att illegal jakt måste bekämpas, vill påpeka att försök och förberedelse till grovt jaktbrott och grovt jakthäleri kriminaliserades den 1 juli 2011. Sedan dess har också egendom, såsom jaktredskap eller fortskaffningsmedel, under vissa omständigheter fått förklaras förverkade om de har varit avsedda att användas som hjälpmedel vid försök eller förberedelse till grovt jaktbrott eller grovt jakthäleri. Som utskottet tidigare har lyft fram är förvaltningsplanerna en bärande del i rovdjursförvaltningen. Mål för att minska den illegala jakten på rovdjur och en uppföljning av dessa mål ryms inom de förvaltningsplaner som Naturvårdsverket har fastställt för rovdjuren. Mot bakgrund av det anförda ser utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena 8 och 9 i motion 2013/14:MJ2 (V).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 och 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

När Vargkommittén presenterade sitt betänkande öppnades en möjlighet till samförstånd. Företrädare för rennäringen, lantbruket, jägarna och naturvården – som inte sällan har helt olika ingångar i vargfrågan – hade enats om en gemensam åsiktsförklaring. I denna kompromiss ställde sig företrädarna bakom såväl att vargen ska ha en gynnsam bevarandestatus utifrån vetenskapligt grundade nivåer som att skydds jakt är nödvändigt för att minska skadorna och öka acceptansen för vargpolitiken. I stället för att förvalta den möjlighet till samförstånd som fanns valde regeringen att bara några veckor efter betänkandet presentera en rovdjursproposition som negligerade centrala ståndpunkter i kommitténs förslag. Propositionen riskerar att föra naturvårdspolitiken decennier tillbaka och rasera möjligheten till en kompromisslösning. Propositionen bör därför avslås.

2. Avslag på propositionen, punkt 1 – motiveringen (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Ställningstagande

Den nuvarande rovdjurspolitiken beslutades i stora drag av riksdagen 2001 efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57, bet. 2000/01:MJU9, rskr. 2000/01:174). Riksdagen fastställde då ett övergripande mål för rovdjursstammarna och miniminivåer för björn, lodjur och kungsörn. För varg och järv fastställdes i stället etapp-

mål eftersom de inte bedömdes ha nått sådana nivåer att deras överlevnad kunde anses säkrad i ett längre perspektiv. Riksdagens beslut innebar vidare att när etappmålen för varg (20 föryngringar per år, dvs. ca 200 individer) och järv (90 föryngringar per år, dvs. ca 400 individer) var nådda skulle en förnyad bedömning göras av arternas utveckling och den framtida förvaltningen av arterna. Genom Rovdjursutredningens betänkanden (SOU 2011:37 Rovdjurens bevarandestatus och SOU 2012:22 Mål för rovdjuren) har en sådan förnyad bedömning gjorts och det är enligt vår mening lämpligt att nya mål fastställs. Vi anser att den nya rovdjurspolitiken hade tjänat på att ha formats i samförstånd och i en bred överenskommelse. Till skillnad från regeringen föreslår vi en modell där de referensvärden för gynnsam bevarandestatus som regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna fastställs av Naturvårdsverket i samverkan med Jordbruksverket.

Trots vissa skillnader står vi till stora delar bakom propositionen. Som regeringen framhåller är det svenska landskapet i det närmaste alltigenom människopåverkat. Även de till synes orörda områdena i norra Sverige har en lång kulturtradition genom den renskötsel som bedrivs där. Ingenstans i landet finns områden där människor kommer att stå helt opåverkade av förekomsten av rovdjur. Det är därför viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att vara delaktiga i förvaltningen. Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2013/14:MJ2 (V) yrkande 1 och 2013/14:MJ3 (MP) yrkande 1.

3. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner reservanternas förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1 och avslår proposition 2012/13:191 punkt 1 och motionerna 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3, 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 2 och 2013/14:MJ423 av Annika Qarlssoon och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 3.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är målet med rovdjurspolitiken bredare än begreppet gynnsam bevarandestatus. Vi föreslår därför ett annat övergripande mål för rovdjurspolitiken där riksdagens beslutade miljö kvalitetsmål och socioekonomisk hänsyn finns integrerade. Vi delar regeringens uppfattning att rovdjursstammarna måste begränsas i syfte att ta socioekonomisk hänsyn och för att tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras. Det är bärande i vår politik att människan sätts i centrum. Riksdagen bör därför fatta beslut om ett mål för rovdjurspolitiken som integrerar miljömål och socioekonomisk hänsyn. Detta mål innebär en möjlighet att begränsa rovdjursstammarna i de områden där t.ex. tamdjurshållning och rennärning påverkas av rovdjurstrycket samtidigt som det uttrycker en ambition och ett ansvar också för ett rikt växt- och djurliv. Art- och habitatdirektivet ska följas.

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska därför vara att Sverige ska ha långsiktigt livskraftiga stammar av rovdjuren som ger en biologisk mångfald och uppnår riksdagens miljö kvalitetsmål samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

4. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner reservanternas förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår proposition 2012/13:191 punkt 1 och motionerna 2013/14: MJ1 av Matilda Ernkran m.fl. (S) yrkande 1, 2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och 2013/14: MJ423 av Annika Karlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 3.

Ställningstagande

Rovdjurens existens i Sverige ska inte enbart ses som överlevnad, utan rovdjuren måste även ges möjlighet att återfå något av sin ekologiska funktion i ekosystemet. Som toppredator, högst i näringskedjan, har rovdjuren en reglerande effekt i hela ekosystemet, och det finns ett allt starkare stöd för att det behövs toppredatorer för att ekosystem ska kunna betraktas som funktionellt intakta. Hittills har vilt- och rovdjursförvaltningen tagit för lite hänsyn till rovdjurens reglerande roll i ekosystemet eftersom fokus legat på att förhindra att populationerna utrotas. Vartefter de stora rovdjuren åter-

etableras krävs dock större fokus på att bevara dem inom ramen för en bredare ekosystemsansats. Vi menar att de arter som inte har en gynnsam bevarandestatus bör uppnå detta så snart som möjligt, och därefter bör den gynnsamma bevarandestatusen långsiktigt bibehållas.

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska därför vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn snarast ska uppnå och långsiktigt bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

5. Övergripande mål för rovdjurspolitiken, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och avslår proposition 2012/13:191 punkt 1 och motionerna 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1, 2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 2 och 2013/14:MJ423 av Annika Qarlsso och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 3.

Ställningstagande

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken bör kompletteras så att det lyder enligt följande: Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Stammarna ska på naturlig väg kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Jag föreslår att propositionen avslås i denna del och att det anförda ges regeringen till känna.

6. Mål för stammarna av varg, björn, järv och lodjur i Sverige, punkt 3 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om mål för stammarna av varg, björn, järv och lodjur i Sverige. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 2 och avslår proposition 2012/13:191 punkterna 2–5.

Ställningstagande

Riksdagens uppgift bör vara att fastställa det övergripande målet för rovdjurspolitiken, inte att fastställa huruvida en art har gynnsam bevarandestatus. Gynnsam bevarandestatus bör fastställas av Naturvårdverket och Jordbruksverket med vägledning av politiska mål utifrån vetenskaplig grund och gällande direktiv.

Gynnsam bevarandestatus är en situation där arten är livskraftig, både kvalitativt och utbredningsmässigt, och har goda utsikter att vara så även i framtiden. Begreppet innebär mer än att arten undviker utrotning. Flera faktorer ska vara uppnådda. Att avgöra referensvärden för gynnsam bevarandestatus är ett viktigt arbete som tjänar på att göras i bred samverkan och att vetenskapliga underlag vägs in.

Regeringens förslag bör avslås i denna del.

7. Mål för kungsörnsstammen i Sverige, punkt 4 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag om mål för kungsörnsstammen i Sverige. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 8 och avslår proposition 2012/13:191 punkt 6.

Ställningstagande

Vi anser att förslaget om referensvärde för kungsörnen är problematiskt i förhållande till miljömålsarbetet. För kungsörnen är de sociala konflikterna mycket små. Vi menar att det finns en bred uppfattning att kungsörnen ska fortsätta sin positiva utveckling och spridning över Sverige.

Regeringens förslag bör avslås i denna del.

8. Utredda en toleransnivå för skador på ren, punkt 6 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi är tveksamma till de toleransnivåer för rovdjursskador för rennäringen som föreslås i propositionen. Vi anser att det krävs ett betydligt bättre faktaunderlag innan ett beslut om toleransnivå kan fattas. I dag saknas officiell statistik över renantal på samebynivå, och osäkerheten om hur många renar som dödas av rovdjur är mycket stor (mellan 19 500 och 72 500 renar per år). Därtill kommer att siffrorna grundas främst på studier i rovdjurstäta delar av renskötselområdet, vilket innebär att de inte kan sägas gälla generellt för landets samebyar.

Vi ser positivt på ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen men vill betona behovet av tillförlitlig statistik samt uppföljning och utvärdering av verktyget om det införs. Regeringen bör ges i uppdrag att utreda förutsättningar för hur toleransnivåer för rennäringen kan utformas och konkretiseras och vilka de förväntade effekterna blir för rovdjursstammarnas möjligheter att uppnå gynnsam bevarandestatus.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Gynnsam bevarandestatus, punkt 7 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lofstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Piry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3 och avslår motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

I syfte att flytta den svenska rovdjurspolitiken från överklaganden och fastlåsta positioner till en verklighet där beslut kan fattas och efterlevas till gagn för människor och rovdjur, bör regeringen uppdra till Naturvårdsverket att, i dialog med Jordbruksverket, skyndsamt fatta beslut om referensvärden för gynnsam bevarandestatus för varg. Vi vill vara tydliga med samverkan mellan Naturvårdsverket och Jordbruksverket för att klargöra att tamdjurshållning inte påtagligt får försvåras och att socioekonomisk hänsyn ska tas.

Detta bör ges regeringen till känna.

10. Gynnsam bevarandestatus, punkt 7 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5 och avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringens föreslagna referensvärden för rovdjuren visar riskerna med när vetenskapliga begrepp som gynnsam bevarandestatus politiseras. Det är en politisk fråga om vi ska sträva efter att uppnå en gynnsam bevaran-

destatus eller inte (även om våra åtaganden enligt EU:s art- och habitatdirektiv i praktiken innebär att den frågan besvarats med ja), men det är inte en politisk fråga att beräkna vad gynnsam bevarandestatus är. Riksdagen bör därför inte fastställa de artspecifika mål, referensvärden och utbredningsområden för rovdjuren som regeringen har föreslagit, då dessa inte grundas på ett vetenskapligt underlag och därför riskerar våra rovdjurs långsiktiga gynnsamma bevarandestatus. Referensvärden för gynnsam bevarandestatus för varg, björn, järv och lodjur ska fastställas av Naturvårdsverket och baseras på ett vetenskapligt underlag. Riktlinjerna till artikel 17 i art- och habitatdirektivet anger explicit att detta ska göras på rent vetenskaplig grund. För alla andra av de ca 160 svenska arter som omfattas av direktivet är det Naturvårdsverket som på vetenskaplig grund, i enlighet med dessa riktlinjer, fastställer referensvärden för gynnsam bevarandestatus.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Kriterier för gynnsam bevarandestatus, punkt 8 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 3, 4 och 8.

Ställningstagande

Av EU-kommissionens definition av referensvärdet för populationsstorlek framgår otvetydigt att värdet ska motsvara en långsiktigt livskraftig population. Den allvarligaste bristen i regeringens proposition är att man har bortsett från detta och i stället fokuserat på kortsiktiga kriterier för populationernas livskraft såsom utdöenderisk i ett hundraårsperspektiv. När det gäller överlevnad av arter och deras populationer är 100 år ett mycket kort tidsperspektiv. I den vetenskapliga litteraturen finns en bred samstämmighet om att en långsiktigt livskraftig population behöver ha vad som kallas en genetiskt effektiv populationsstorlek om minst 500, vilket motsvarar en faktisk population om flera gånger så många djur. Hur många det motsvarar varierar mellan arter och kan beräknas med vetenskapliga metoder.

LCIE:s (Large Carnivore Initiative for Europe) riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå, som åberopas av regeringen, är undermåliga eftersom de inte innehåller något kriterium om att populationen ska vara långsiktigt livskraftig. De kriterielistor som LCIE föreslår ligger därför inte i linje med art- och habitatdirektivets definition av gynnsam bevarandestatus. I EU-kommissionens riktlinjer för rapportering enligt artikel 17 i direktivet understryks också att vid diskrepans mellan dessa och

rovdjursriktlinjerna så gäller artikel 17-riktlinjerna. För att undanröja den här problematiken för framtiden bör Sverige uppmärksamma kommissionen på att LCIE:s kriterier behöver ses över så att de överensstämmer med art- och habitatdirektivet.

När det gäller de referensvärden för utbredningsområde som regeringen har föreslagit är det viktigt att uppmärksamma att regeringen, i likhet med Rovdjursutredningen, har missuppfattat vad som räknas till en arts aktuella utbredning. I EU-kommissionens meddelande till art- och habitatkommittén anges tydligt att enstaka kringvandrande djur som söker ett område att etablera sig i ofta tillfälligt hamnar utanför populationens aktuella utbredningsområde, men det är förekomsten av stationära djur som definierar det aktuella utbredningsområdet.

Detta bör ges regeringen till känna.

12. Varg, punkt 9 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12 och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 och avslår motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 7,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 10,

2013/14:MJ204 av Olle Larsson (SD) och

2013/14:MJ268 av Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M).

Ställningstagande

Vi vill vara tydliga med att vi inte ser det som en framkomlig väg att tillåta föryngringar av varg inom renskötselområdet.

Vi vill se ökad forskning och framtagande av metoder som förebygger vargangrepp på tamdjur.

Detta bör ges regeringen till känna.

13. Varg, punkt 9 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 7 och

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 10 och avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12,

2013/14:MJ204 av Olle Larsson (SD),

2013/14:MJ268 av Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M) och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Om den svensk-norska vargpopulationen ska kunna ha ett kontinuerligt genutbyte med den finsk-ryska på en tillräcklig nivå måste förekomst och förnyring av varg inom renskötseområdet vara möjlig. För att möjliggöra ökad naturlig invandring måste ett målmedvetet arbete inledas. Regeringen bör återkomma med en handlingsplan för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötseområdet. Handlingsplanen ska upprättas och fullföljas i samråd med företrädare för rennäringen, med det uttalade syftet att finna samverkansformer mellan rennäringen och förvaltningen av varg och de övriga rovdjuren. Det bör även skapas ett kontinuerligt och långsiktigt samarbete mellan forskare, renskötare och berörda länsstyrelser för att ta till vara den kunskap om skadeförebyggande åtgärder som finns bland renskötare samt utveckla och utvärdera förebyggande åtgärder.

Detta bör ges regeringen till känna.

14. Lodjurspopulationens storlek, punkt 11 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

I propositionen anføres att rovdjursutredningarna har påstått att "Artdatabankens officiella siffra för 1995 angav att det då fanns 700 lodjur i Sverige". Bakgrunden till detta är en felskrivning i Artdatabankens artfaktablad för lodjur. Siffran 700 skulle syfta på det mellansvenska skogslandskapet, men av okänd orsak har det i stället kommit att stå "i landet". Av propositionen framgår också att Artdatabanken i sitt remissyttrande över Rovdjursutredningens förslag har framfört att lodjurets populationsstorlek vid Sveriges EU-inträde var 1 300. Enligt min mening bör man inte bortse från detta förhållande.

Detta bör ges regeringen till känna.

15. Kungsörn, punkt 12 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9 och avslår motion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med ett förslag om kungsörnen och dess förvaltning där det fastslås att någon annan jakt än skyddsjakt under mycket speciella förhållanden inte är aktuell för kungsörn i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Kungsörn, punkt 12 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9.

Ställningstagande

Skyddsjakt på kungsörn är ytterst ovanlig i dag, och inga rimliga skäl finns att utvidga denna möjlighet. Det finns således ingen anledning att behandla kungsörnen på samma sätt som övriga rovdjur som behandlas i propositionen. Förutom att begreppet referensvärde är inadekvat för kungsörn är den nivå som föreslås i propositionen förkastlig då artens population i Sverige behöver stärkas över nuvarande nivåer. Referensvärden för kungsörn ska inte sättas. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 7 samt

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 12–15,

2013/14:MJ260 av Jan Lindholm (MP),

2013/14:MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M),

2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,

2013/14:MJ313 av Anna Steele (FP),

2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkandena 1 och 5 samt

2013/14:MJ430 av Anders Ahlgren och Erik A Eriksson (båda C).

Ställningstagande

Vi stöder den ökade regionala delegering för jakt som regeringen föreslår. Det ökar delaktigheten och för besluten dit de ska – till de människor som berörs. För oss är det viktigt att politiken bygger på respekt för människors rätt att leva, bo och verka var de vill.

Vi menar att den årliga ökning som vargstammen har i dag möjliggör jakt i de områden där problemen med tamdjurshållning och andra konflikter mellan människa och varg är som störst. De stora problemen finns i dag i ett mindre antal svenska kommuner. Där behöver vi förvalta stammen med en beslutsmässig regional förvaltning med ett stort lokalt infly-

tande. Det totala rovdjurstrycket måste också vara en aspekt i förvaltningen. Den nya modellen där beslut om skydds jakt kan fattas i förebyggande syfte kan användas i rovdjursförvaltningen. Den bör dock kompletteras med gemensamma riktlinjer och ett stort lokalt inflytande.

Detta bör ges regeringen till känna.

18. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och

2013/14:MJ260 av Jan Lindholm (MP) samt

avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 7,

2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5,

2013/14:MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M),

2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,

2013/14:MJ313 av Anna Steele (FP),

2013/14:MJ423 av Annika Carlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkandena 1 och 5,

2013/14:MJ430 av Anders Ahlgren och Erik A Eriksson (båda C) och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Jakt på stora rovdjur är i viss utsträckning nödvändig för att förhindra eller förebygga skador, främst angrepp på tamdjur. Jaktens omfattning i olika delar av landet bör anpassas efter skadesituationen. Denna har ingen tydlig koppling till tätheten av rovdjur. De mest omfattande skadorna orsakas ofta av enstaka vargar som vandrar i väg utanför det område där huvuddelen av vargstammen finns. Värmland och Dalarna har högre täthet av vargrevir än andra län men har förhållandevis lite skador orsakade av varg. Det finns alltså ingen saklig grund för att reducera vargstammen i dessa län.

För att minimera konflikter med renskötsel, fåbodbruk, fåruppfödning och andra mänskliga aktiviteter måste skydds jakt kunna tillgripas när ett rovdjur orsakar skada som inte kunnat undvikas på annat sätt. Jag anser att skydds jakt ska tillämpas med olika trösklar beroende på avståndet till gynnsam bevarandestatus, och för vargens del också beroende på hur genetiskt värdefull individen är. För arter som har långt till en gynnsam bevarandestatus behöver skydds jakten vara mer restriktiv, med höga krav

på att alternativa åtgärder ska prövas först, men i takt med att arten återhämtar sig kan skyddsjakten förenklas och handläggningen snabbas på. På motsvarande sätt bör särskilda ansträngningar läggas på att hitta alternativ till skydds jakt för genetiskt värdefulla individer medan skydds jakt kan beviljas snabbare i de fall den utpekade problemindividen inte anses särskilt genetiskt värdefull.

När en rovdjurspopulation klarar gynnsam bevarandestatus med god marginal över referensvärdet kan licensjakt vara ett sätt att balansera populationen kring en målnivå. Jag kan dock inte acceptera att regeringen vill tillåta licensjakt på varg och järv som inte har en gynnsam bevarandestatus. Licensjakt på varg innebär i praktiken att de vargar som under den tid jakten är tillåten först råkar hamna inom skothåll fälls. Någon hänsyn till flockstruktur, det enskilda djurets betydelse för stammen eller dess betydelse som problemskapare för människor har man inte tid att ta vid skottögonblicket. Även det faktum att licensjakt på en liten population begränsar möjligheten till skydds jakt talar för att inte tillåta licensjakt på varg i dagsläget.

Art- och habitatdirektivets regler för jakt på arter i annex 4 ligger tämligen väl i linje med det synsätt jag har beskrivit här. Därför anser jag att den svenska jaktlagstiftningen bör utvecklas så att den mer exakt återger reglerna i art- och habitatdirektivet.

När det gäller delegering av jaktbeslut tycker jag inte att regeringen på ett tydligt sätt har förklarat hur Naturvårdsverket annat än i efterhand ska kunna bedöma om det beviljade antalet skjutna djur är förenligt med en gynnsam bevarandestatus. För att inte äventyra en gynnsam bevarandestatus kan en utvidgad delegering av licensjaksbeslut bara komma i fråga inom ramar som Naturvårdsverket på förhand anger. Då jag inte anser att licensjakt bör tillåtas innan en gynnsam bevarandestatus har uppnåtts bör naturligtvis heller inte delegering tillåtas i dessa fall. Delegering bör heller inte ske förrän miniminivån i både rovdjursförvaltningsområdet och länet har uppnåtts.

Detta bör ges regeringen till känna.

19. Delegering av beslutanderätt m.m., punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5 och

avslår motionerna

2013/14: MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 7,

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 12–15,
2013/14:MJ260 av Jan Lindholm (MP),
2013/14:MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M),
2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,
2013/14:MJ313 av Anna Steele (FP),
2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C) yrkandena 1 och 5,
2013/14:MJ430 av Anders Ahlgren och Erik A Eriksson (båda C) och
2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Jag är för en förenklad skydds jakt med snabbare beslutsgång när behov av en sådan uppkommer och det är den enda rimliga lösningen. Propositionen föreslår en omfattande delegering av beslut om jakt på de stora rovdjuren till länsstyrelserna. Jag anser att förslagen innebär att den nationella styrningen av rovdjursförvaltningen försvagas och att möjligheten att värdera den sammantagna effekten av beviljade skydds jakter försvinner. Naturvårdsverket måste ha möjlighet att styra skydds jakten så att beslutade minimivåer kan upprätthållas. Detsamma gäller licensjakten där Naturvårdsverket måste vara den myndighet som har mandat att sätta den nationella ramen så att vi får en hållbar förvaltning.

Detta bör ges regeringen till känna.

20. Rätten till domstolsprövning, punkt 14 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 16.

Ställningstagande

När jaktbeslut delegeras till länsstyrelserna kan dessa inte överklagas direkt till domstol utan bara till Naturvårdsverket, vars beslut i sin tur inte kan överklagas vidare till domstol. Om regeringen väljer att gå vidare med den utökade delegeringen bör miljöorganisationers möjligheter att överklaga till domstol i enlighet med våra unionsrättsliga och internationella åtaganden säkerställas.

Detta bör ges regeringen till känna.

21. Viltförvaltningsdelegationerna, punkt 15 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 17 och avslår motion

2013/14: MJ423 av Annika Qarlssoon och Åsa Torstensson (båda C) yrkande 2.

Ställningstagande

Problematiken kring viltförvaltningsdelegationernas beslutskompetens, ansvar och arbetsuppgifter behöver se över. Detta behöver lösas om regeringen önskar utöka viltförvaltningsdelegationernas mandat. Jag anser att sammansättningen av viltförvaltningsdelegationerna bör ses över för att motverka den intresseobalans som uppstått. Jag anser dock att delegationerna redan nu bör kompletteras med företrädare för djurskyddsintresset för att öka kompetensen vad gäller de djuretiska aspekterna av jakt i olika former.

Detta bör ges regeringen till känna.

22. En permanent vargkommitté, punkt 16 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen borde uppdra till Naturvårdsverket att i dialog med Jordbruksverket skyndsamt fatta beslut om gynnsam bevarandestatus för varg. De båda myndigheterna bör inhämta synpunkter från olika intressen i frågan. Ett sätt att göra detta är att regeringen inrättar en permanent vargkommitté med bred representation.

Detta bör ges regeringen till känna.

23. Vargstammens genetiska status, punkt 17 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Piry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 och avslår motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Den svenska vargstammen är en isolerad population med svag genetik, till skillnad från övriga svenska rovdjur. Av den anledningen vill vi inrätta kontinuerliga kontrollstationer för att bedöma och uppdatera den svenska vargpulationens genetiska status. När nya sårbarhetsanalyser kommer fram, som också väger in en bredare genetik, kan referensvärdet för vargpulationen komma att behöva omvärderas utifrån det nya vetenskapliga underlaget.

Detta bör ges regeringen till känna.

24. Vargstammens genetiska status, punkt 17 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motion

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Att som regeringen gör fastställa gynnsam bevarandestatus för varg utan att på ett seriöst sätt diskutera vargens genetiska situation är inte särskilt meningsfullt. Som anges i propositionen har den genetiska situationen för vargstammen förbättrats något, men vargarna är fortfarande i det närmaste lika nära släkt som avkomma efter syskonparningar (0,24).

Rekommendationerna är att vargstammen bör ligga på en inavelsnivå under 0,10 eller allra helst 0,05 för att vara långsiktigt livskraftig. Därför bör målnivån för gynnsam bevarandestatus för varg även inkludera ett mål för inavelsnivån i linje med detta.

Detta bör ges regeringen till känna.

25. Vargstammens konnektivitet, punkt 18 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Eftersom de svenska och norska stammarna av de stora rovdjuren hänger samman geografiskt och genetiskt, bidrar de norska stammarna till den gemensamma populationens livskraft. Referensvärden för populationsstorlek kan därför ta hänsyn till det antal djur som finns i Norge. Om tillräckligt god konnektivitet med Finland säkerställs kan även det antal djur som finns i Finland räknas in i populationsstorleken. Vår tolkning är att detta kräver tillräckligt omfattande naturligt genutbyte mellan skandinaviska och finska populationer, så att inte den skandinaviska populationens långsiktiga livskraft är beroende av att människan fångar in djur och transporterar dem långa sträckor.

Detta bör ges regeringen till känna.

26. Rovdjursskador, punkt 19 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 10 och 11 samt

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 18,

2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,
2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C)
yrkande 4 och
2013/14:MJ435 av Isak From m.fl. (S).

Ställningstagande

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har genomfört ett treårigt forskningsprojekt för att ta reda på hur mycket ren en björn fäller. Studien visar att bland de dräktiga vajor som hade försetts med sändare har konstaterats att 43 procent saknade kalv vid renkalvmärkning. Eftersom björnstammen har ökat de tio senaste åren jämfört med andra predatorer på ren bedömer både SLU och samebyarna att björnen är en betydligt större predator på renkalv än vad som tidigare varit känt. De nya forskningsresultaten borde föranleda en översyn av ersättningssystemet för samerna vid rovdjursskador. Vi menar att rovdjurspolitiken i stort är beroende av att det ersättnings-system som finns fungerar tillfredsställande.

Vi anser även att det behövs en översyn av regelverket för ersättning för rovdjursskador och för förebyggande åtgärder utanför renskötselområdet. Till exempel bör översynen undersöka om det inte är rimligt att hjortar i hägn som skadas av rovdjur bör ge rätt till ersättning. Vi menar att en grundinställning bör vara att samhällets ersättningar för viltskador och bidrag till förebyggande åtgärder ska ses som en nödvändig del i samhällets satsningar på att bevara natur- och kulturvårdande djurhållning. Översynen bör också undersöka om det inte är rimligt att lämna viss ersättning för underhåll av viltstängsel. Om ersättningsnivåerna är relevanta bör också undersökas.

Detta bör ges regeringen till känna.

27. Rovdjursskador, punkt 19 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 18 och
avslår motionerna

2013/14:MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 10 och 11,

2013/14:MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C) i denna del,
2013/14:MJ423 av Annika Qarlsson och Åsa Torstensson (båda C)
yrkande 4,

2013/14:MJ435 av Isak From m.fl. (S) och

2013/14:MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Ersättningar för viltskador och åtgärder för att förebygga viltskador kan bidra till att förebygga konflikter mellan vilt och t.ex. tamdjur, och därmed förebygga och lindra konflikter mellan olika intressen på landsbygden. Skadeförebyggande åtgärder bör prioriteras i områden som länsstyrelserna har identifierat som lämpliga områden för etablering av varg. Därtill behövs en översyn av regelverket för ersättningar för viltskador och förebyggande åtgärder. Samhällets ersättningar för viltskador och bidrag till förebyggande åtgärder ska ses som en nödvändig del i samhällets satsningar på att bevara natur- och kulturvårdande djurhållning. Det kan vara rimligt att lämna viss ersättning för underhåll av viltstängsel. Också ersättningsnivåer behöver ses över.

Detta bör ges regeringen till känna.

28. Illegal jakt, punkt 20 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ2 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Vargkommittén föreslår i sitt slutbetänkande att en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur utformas och att Naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning. Vi anser att det är mycket bra förslag då den illegala jakten försvårar såväl förvaltningen som uppföljningen av de rovdjurspolitiska målen och dessutom är en kriminell verksamhet.

Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik:

1. Riksdagen godkänner regeringens förslag om ett övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken
2. Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för vargstammen i Sverige
3. Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för björnstammen i Sverige
4. Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för järvstammen i Sverige
5. Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för lodjursstammen i Sverige
6. Riksdagen godkänner regeringens förslag om mål för kungsörnsstammen i Sverige
7. Riksdagen godkänner regeringens förslag om toleransnivå för skador på ren orsakade av stora rovdjur

Följdmotionerna

2013/14: MJ1 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

1. Riksdagen beslutar att det övergripande målet för rovdjurspolitiken ska vara följande: Sverige ska ha långsiktigt livskraftiga stammar av rovdjuren som ger en biologisk mångfald, uppnår riksdagens miljö kvalitetsmål samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Riksdagen avslår med det regeringens föreslagna mål (förslagspunkt 1).
2. Riksdagen avslår regeringens förslag i den del som gäller referensvärden för varg, lodjur, järv och björn (förslagspunkt 2–5).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Naturvårdsverket att tillsammans med Jordbruksverket fatta beslut om gynnsam bevarandestatus för varg, björn, lo och järv.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en permanent vargkommitté.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta kontinuerliga kontrollstationer för att bedöma och uppdatera den svenska isolerade vargpopulationens genetiska status.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en ökad regional delegering av jaktbesluten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rovdjursstammarna ska begränsas med jakt i de områden där sociala konflikter mellan människa och rovdjur är stor.
8. Riksdagen avslår regeringens förslag vad det gäller kungsörn (förslagspunkt 6).
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag gällande kungsörn och dess förvaltning där det fastslås att någon annan jakt än skyddsjakt under mycket speciella förhållanden inte är aktuell för kungsörn i Sverige.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av samernas ersättningsystem för rovdjursskador.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av regelverket för ersättning för rovdjursskador och för förebyggande åtgärder även utanför renskötselområdet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föryngringar av varg inte ska ske i renskötselområdet.

2013/14: MJ2 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga referensvärden för kungsörn ska sättas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergripande och långsiktiga mål för rovdjurspolitiken.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att referensvärden för gynnsam bevarandestatus för varg, björn, järv och lodjur ska fastställas av Naturvårdsverket och baseras på vetenskapligt underlag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skydds- och licensjakt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att utreda förutsättningar för hur toleransnivåer för rennäringen kan utformas

och konkretiseras och vilka de förväntade effekterna blir för rovdjursstammarnas möjligheter att uppnå gynnsam bevarandestatus samt de rättsliga aspekter som finns på detta.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett program för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning.

2013/14: MJ3 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen avslår proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik.
2. Riksdagen beslutar att det övergripande målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn snarast ska uppnå och långsiktigt bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en förutsättning för en gynnsam bevarandestatus är att populationen är långsiktigt livskraftig, dvs. att den har en genetiskt effektiv populationsstorlek om minst 500.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att LCIE-kriterierna behöver ses över så att de överensstämmer med artikel 17-kriterierna och intentionerna i art- och habitatdirektivet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Naturvårdsverket att fastställa referensvärden för en gynnsam bevarandestatus.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att om det finns tillräckligt god konnektivitet mellan länderna så kan en gynnsam bevarandestatus för en art uppnås genom att Sverige, Norge och Finland hyser en sammanhängande, långsiktigt livskraftig population av arten.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arters populationsstorlek vid Sveriges EU-intråde bör uppskattas utifrån tillgängliga data och inte baseras på felskrivningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en populations aktuella utbredningsområde inte omfattar de enstaka kringvandrande djur som hamnar utanför den aktuella utbredningen av stationära djur.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mål för inavelsnivån för vargstammen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vargförekomst i renskötselområdet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare utreda frågan om toleransnivåer för rennäringen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att jakt på stora rovdjur ska inriktas på att förhindra eller förebygga skador, inte på att minska koncentration av rovdjur i områden med tätare stammar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyddsjakt.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om licensjakt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om delegering av jaktbeslut.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa miljöorganisationers möjligheter att överklaga till domstol i enlighet med våra unionsrättsliga och internationella åtaganden.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över viltförvaltningsdelegationernas beslutskompetens, ansvar och arbetsuppgifter.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättningar för viltskador och åtgärder för att förebygga viltskador.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14: MJ204 av Olle Larsson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lokalt folkomrösta om huruvida det ska finnas varg i närområdet eller inte.

2013/14: MJ229 av Sten Bergheden (M):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa åteljakt på björn.

2013/14: MJ260 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jakt på varg.

2013/14: MJ268 av Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fåbodsjordbruket om möjligt bör ha samma rätt i jaktförordningen som de som har sina tamdjur inhägnade.

2013/14: MJ269 av Ulf Berg m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varg i Dalarna, Gävleborg och Värmland och att i största möjliga mån beakta det höga rovdjurstryck som råder i dessa områden.

2013/14: MJ308 av Anders Åkesson och Göran Lindell (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förutsättningarna för rovdjurstammarna i Sverige att uppnå en gynnsam bevarandestatus och därutöver kunna förvaltas, genom exempelvis licensjakt, bör uppnås med hänsyn till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden, samt att det därutöver bör fordras att full ersättning betalas till ägare av rovdjursskadade djur och att skyddsjakt på rovdjur ska kunna bedrivas i förebyggande syfte för att undvika attacker på tamdjur.

2013/14: MJ313 av Anna Steele (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att endast skyddsjakt på vargar ska vara tillåten i Sverige.

2013/14: MJ423 av Annika Qarllsson och Åsa Torstensson (båda C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förvalta rovdjursstammarna i Sverige genom licensjakt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla och stärka viltförvaltningsdelegationens roll.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att justera art- och habitatdirektivens förteckning över hotade arter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att full ersättning bör utgå till ägare av rovdjursskadade djur.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyddsjakt på rovdjur ska kunna bedrivas i förebyggande syfte för att kunna undvika attacker på tamdjur.

2013/14: MJ430 av Anders Ahlgren och Erik A Eriksson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en regionaliserad rovdjursförvaltning.

2013/14: MJ435 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över ersättningssystemet för samerna för rovdjursskador.

2013/14: MJ487 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åteljakt på björn.

2013/14: MJ489 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att det i de gemensamma riktlinjerna för utökad skydds jakt på varg bör ingå ett ökat lokalt inflytande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i de kommuner där rovdjurstrycket är högt och det finns stora konflikter, framför allt i samband med djurhållning och jakt, ska antalet vargar och vargrevir begränsas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad forskning och framtagande av metoder som förebygger vargangrepp på tamdjur.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av samernas ersättningssystem för rovdjursskador.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av regelverket för ersättning för rovdjursskador och för förebyggande åtgärder även utanför renskötselområdet.